

19
Eξετασις Theologica

Disputatio IV.

opposita

Abominationi Pontificia, in loco

De

ANTI-CHRISTO,

Continens problema

*An Papa Romanus, Sacer ille homo,
sit AntiChristus?*

In Collegio Privato,

CHRISTO SERVATORE docente

& adjuvante

Ad examinandum

proposita

In Academia Lipsiensi

die 23. Februar. Anno 1619.

Praside

M. THOMA WEINRICHIO,

SS. Theol, Baccal. Diac. ad D. Nicol. ibid.

Respondente

M. GALLO SCHACHERO Lipsiensi, SS. Theol,
Studiofo,

Lipsie,

Excudebat FRIDERICUS LANCKISCH.

VIRIS

Reverendis, Amplissimis &
Clarissimis

Dn. VINCENTIO SCHMUCK, SS. Theol. Doctori, ejusdemq. Facult. Seniori, ac P P. in Academia Lipsiensi, ejusdemq. Ecclesia Superintendenti vigilantissimo, Judicij Ecclesiastici Assessori, Canonico Misnensi &c.

Dn. BALTHASARI MENTZERO, SS. Theol. Doctori, ejusdem in inclyta Gießenâ Profess. Publ. & Stipendiariorum Ephoro dignissimo.

Dn. HEINRICO HÖPFNERO, SS. Theol. Doctori ac Profess. publico in Acad. Lips. &c.

Dnis. Patronis, Meccenatibus, Fautoribus ac Præceptoribus suis omni observantia studio prosequendis.

NEC NON

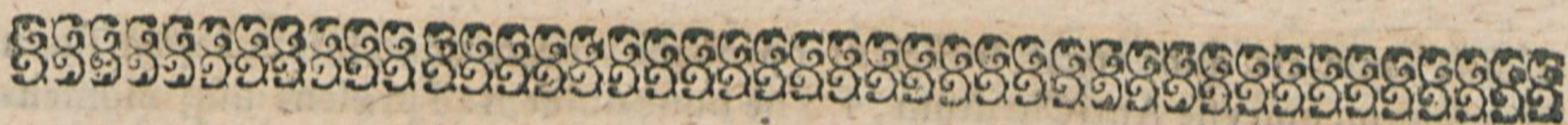
Prudentissimis ac integerrimis Viris

Dn. Hartmano Schachero, Senatori ac Mercatori Reipubl. Lips. optimo, Parenti suo plurimum honorando.

Dn. Petro Heinziö, Senatori ac Mercatori Lipsiæ laudatissimo Affini ac Fautori suo colendo.

Disputationem hanc Theologicam humiliter nuncupare voluit.

M. Gallus Schacher
RESPONDENS.

ΣΤ'Ν ΘΕΩ.

Ἐξέτασις ἐλεγκτικὴ

ABOMINATIONIS PONTIFICIÆ,

In loco

DE ANTICHRISTO MAGNO.

THESIS I.

Inter cæteras controversias, de quibus, quo ad insignem & augustissimam de ECCLESIA articulum, inter nos & Pontificios disceptatur, cum proximis disputationibus ex immotis Scripturæ fundamentis satis superq; demonstratum sit, Ecclesiæ regimen in hisce terris non debere esse Monarchicum, siquidem neq; de necessitate, neq; de utilitate & salute Ecclesiæ sit, ut præter unicum illud summum ac universale caput Ecclesiæ CHRISTUM JESUM alius insuper generalis ac visibilis Ecclesiæ Episcopus præficiatur, qui tanquam Monarcha omnibus præsit, & absolutam habeat potestatem & jurisdictionem super omnes, adeo ut à nemine judicari debeat: consequens jam est, ut quid de eo etiam, qui pro ejusmodi Monarcha & visibili Ecclesiæ Imperatore haberi vult, talemq; sese venditat, statuendum & sentiendum sit, penitiùs dispiciatur.

2. Talem verò esse ipsissimum AntiChristum magnum, & consequenter ipsum Papam Romanum, quandoquidem ejusmodi primatum affectat, immotis per moti Scripturarum oraculis firmiter credimus: Jesuitis interim, utpote AntiChristi mancipiis, suum hunc, quem ipsi colunt & adorant Papam, AntiChristum esse fortiter & impudenter pernegantibus, & alium quendam, nescio ex quâ Utopiâ multò post (ad Calendas fortasse græcas) venturum garrigentibus, ut ita animos hominum in suspenso relinquant, & Papam, tanquam verum AntiChristum è latibulis Romanæ Babylonis in lucem & conspectum orbis protractum, suis quoq; hominibus sordere & foetere, quantum quidem in ipsis est, prohibeant.

3. Unde etiam præ cæteris imprimis Robertus Bellarminus, poculo magnæ illius metetricis inebriatus, Pontificem suum à suspitione AntiChristianismi liberare volens, controversiam hanc ex professo per integrum librum 3. De Rom. Pont. ita pertractat, ut ex locis quibusdam Scripturæ contortis & malè intellectis, ad oculum demonstrare conetur, AntiChristum 1. individuum quoddam singulare & hominem numero unum futurum, 2. ipsum vocatum iri proprio nomine, cujus literæ in numeros resolutæ 666. conficiant, 3. habiturum characterem quendam externum, & in oculos incurrentem, 4. eoq; suos notaturum, vel in manu dextrâ, vel in frontibus, 5. Judæum futurum, & à Judæis pro Messîa receptum iri, 6. sedem suam Jerusalem collocaturum, 7. ignem de cælo descendere facturum, 8. semetipsum à mortuis resuscitaturum, 9. universum orbem terrarum debellaturum, & suo subacturum imperio, &c. saltem, ut hisce deliramentis, & ejus generis aliis quàm plu-

timis, hæreticis, quos vocat, sufficienter probasse videatur, non solum Papam suum Romanum, non esse AntiChristum, sed ne hunc quidem ad præsens usq; momentum venisse in mundum, eò facilius persuadeat.

4. Nobis verò, cum ex sacris literis satis exploratum sit, quis sit ille AntiChristus? quibus itidem ille notis, proprietatibus, signis atq; coloribus, penicillo Spiritus S. graphicè depictus, suisq; lineamentis ad vivum expressus, ob oculos nobis sit positus, visum est, de hâc quoq; controversiâ in præsentiarum peculiarem & placidam instituere συζήτησιν, præsertim, cum hoc Religionis Christianæ caput ita comparatum sit, ut qui ex verbo DEI sibi persuasum tenet, Papam esse AntiChristum Magnum, qui juxta Prophetarum & Apostolorum oracula venturus erat, is facile deindè eum, tanquam nocentissimum animarum lupum, quem cavendum S. S. ipse diligenti studio præmonuit, evitare, totiq; ipsius regno renunciare, nec non ad orthodoxam reformatarum nostrarum Ecclesiarum confessionem propè nullo negotio perducì possit.

5. *Cardo igitur hujus disputationis in eo tantùm versabitur:*

An Papa Romanus sit AntiChristus Magnus, quem tempore N. T. exoriturum Daniel Spiritu vaticinico, & post hunc CHRISTUS ipse, Paulus, Petrus & Johannes ex Spiritu sancto prænuñciarunt?

Hanc quæstionem præsentì disputatione delibare placet, eamq; ad trutinam verbi divini appendere.

Ἐκθεσις τῶν δεδομένων.

6. Initiò igitur contra primatum Pontificis Romani disputaturi, eundemq; ipsissimum AntiChristum esse, immotis sacrarum literarum fundamentis, indubitatisq; Prophetarum, CHRISTI, & Apostolorum vaticiniis cum eventu collatis demonstraturi, ad ipsam vocis tum Papæ tum AntiChristi homonymian nos conferimus.

7. Papam ergò cum hîc dicimus aut Pontificem, nequaquam intelligimus Episcopos pios, fideles, sacrarum literarum & gregis sui studiosissimos, quales sine dubio plurimos Romæ fuisse constat, antequam Satanas pestilentia suæ cathedram inter Romanos Episcopos collocavit: sed notamus præfules illos summos, gemmis radiantes & auro, post Gregorii Magni & Mauritii Imperatoris obitum, qui δωσασία à CHRISTO, & secessione ad Diabolum factâ, Romæ hominum fidei pariter & saluti dominantur, & instar terreni alicujus Monarchæ præmerâ regnandi libidine dominatum sibi constituunt, eumq; tum excommunicationis fulmine, tum indulgentiarum nundinatione, tum aliis rebus illicitis, quæstum facientes muniverunt atq; roborârunt. Sic quoq; AntiChristi vox non unam semper & eandem ubiq; significationem obtinet, sed duobus potissimum modis usurpatur in Scripturâ.

8. *Primò κοινῶς & communiter sumitur, pro quo vis adversario sive contrario, qui doctrinæ CHRISTI, cujus se sectatorem profitetur, quoquo modo adversatur. Et hoc sensu omnes hæretici, qui vel indè ab Apostolorum temporibus extitère, vel etiamnum existunt, falsa spargentes dogmata, doctrinæ per CHRISTUM calitè patefactæ, & è sinu æterni Patris prolatae contraria, AntiChristi perhibentur, 1. Joh. 2. v. 18. & 22. cap. 4. v. 3. 2. Joh. v. 7.*

9. Deindè

9. Deinde ἰδιῶς & propriè accipitur, vel de certo quodam regno, huc sedè apostolicà, CHRISTI regno contrarià; vel per Synecdochen pro summo, praeipuo & maximè insigni in hoc regno CHRISTI adversario, qui Ecclesiae praesidet, & praecunctis reliquis horribilem in Ecclesia vastitatem introducens, omnes gentes & populos poculo errorum & abominationum suarum inebriare solet; Et hunc κατ' ἐξοχήν Scriptura AntiChristum Magnum appellat.

10. Hunc verò AntiChristum nullum esse alium, praeter Pontificem Romanum, & quidem hunc solum, demonstrari potest argumentis numero benè multis, & pondere longè gravissimis, firmitateq; suâ planè inconcussis, quæ neq; infringi ob firmitatem, nec ob evidentiam & perspicuitatem satis firmiter eludi possunt. Verùm sufficiat hoc loco vel unicus hic syllogismus prorsus apodicticus.

11. *Quicumq; competit definitio AntiChristi, is verissimè est AntiChristus, proq; AntiChristo sine omni dubitatione est habendus.*

Papa Romano post tempora Gregorii Magni competit definitio AntiChristi.

Ergò Papa Romanus post tempora Gregorii Magni est verissimè AntiChristus, proq; AntiChristo sine omni dubitatione est habendus.

12. Major hujus syllogismi vel ex adversariorum concessione adeò firma est, ut probatione ullâ non indigeat. Assumptionem igitur, quam totis viribus impugnant aulae Romanae parasiti, probari à nobis necessum est, id quod hâc vice: sed Ἀγὼ Βεβαχέων expediemus, audituri simul, quid in contrarium ab adversariis afferri soleat.

13. Erunt igitur duo potissimum distincta capita, quibus hanc controversiam expediemus, quorum prius erit ἑτικὸν, & puriorem Ecclesiarum nostrarum doctrinam de hoc negotio certis quibusdam thesibus comprehendet, quid non tantum & qualis sit AntiChristus: sed etiam quis sit, videlicet nemo alius, nisi solus Pontifex Romanus. Posterius erit ἀντιἑτικὸν, adversariorum nostrorum falsas hypotheses & argumenta refellens, quibus in gratiam & emolumentum adamatae suae Babylonis, & qui ibi Satanae sedem obtinet, Pontificis, in mysterio hoc iniquitatis, vel palliando & tegendo, vel quoquo modo firmando, dum conservare nequeunt, uti consueverunt.

CAPUT PRIMUM.

Κατασκευαστικόν.

14. Priorem hujus controversiae partem quod attinet, quid nimirum, & qualis sit AntiChristus, probè tenendum est, hanc descriptionem neq; ex fabulis humanis, licet antiquitate clarissimis, neq; ex humani cerebri commentis petendam esse: sed ex ipsissimis perspicuis sacrarum literarum monumentis. Hæ enim solæ nobis AntiChristum vivis suis quasi coloribus depictum, ita nobis ob oculos statuunt, ut extra Scripturam AntiChristum aliquem fingere minimè opus habeamus.

15. Describit autem Scriptura nobis *AntiChristum*, quod sit *Homo in templo DEI*, quod est Ecclesia, *sedens*, & *imperium exercens in urbe magnâ septicolli*, Româ, *qui cum CHRISTI loco sedere, ejusq; vicarium se esse gloriatur, tum ipsum DEI nomen, tum alia, quæ solius DEI sunt, sibi tribuit, ostentans seipsum tanquam DEUM, usum certorum ciborum & legitimi matrimonii prohibens, per operationem Satanae signa & prodigia faciens mendacia, scelerosus, apostata, idololatra, hypocrita, & Sicut*

Et Simoniacus, suos adaugens gloriâ, eisq; certum characterem imprimens, postremis mundi temporibus per prædicationem EVANGELII retendus, donec illustri adventus DOMINI ac Salvatoris nostri penitus aboleatur.

16. Hanc definitionem sive descriptionem potius Anti Christi ex ipsis Scripturæ fontibus deductam esse, membrotenus probabimus, singulas simul notas, quæ loco differentia specificæ adducuntur, ad Papam Romanum accommodaturi.

17. Et primo quidem, generis loco ponitur *ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας*, Homo peccati seu iniquitatis. Tale enim genus Paulus ipse Antichristo assignat, 2. Thess. 2. v. 3. dum ait: *Ne quis vos decipiat ullo modo, quoniam non adveniet DOMINUS nisi venerit prius defectio, Et revelatus fuerit Homo ILLE SCELEROSUS, filius perditionis, ὁ ἀντικείμενος sive AntiChristus.* Per hominem hunc scelerosum neminem alium intelligens, quàm ipsum Pontificem Romanum, id quod probari potest certâ ratione, non quidem ex sceleribus, quæ & Papa ipse flagitiosè perpetrat, & in suis satellitibus nefariè approbat, deductâ, de quibus dicitur suo loco: sed ex nudâ nominis AntiChristi interpretatione ab Apostolo factâ, ea enim talem nobis demonstrationem gignit.

18. *Quicumq; ita est ἀντικείμενος CHRISTO, ut sub specioso CHRISTI titulo, quasi CHRISTI vices gereret, CHRISTO adversetur, ejusq; Ecclesiam oppugnet, is verissimè est AntiChristus.*

Pontifex Romanus est talis ἀντικείμενος CHRISTO, ut sub specioso ipsius titulo, quasi CHRISTI vices gereret, CHRISTO adversetur,

Ergo Pontifex Romanus est verissimè AntiChristus.

19. *Majorem probamus ex ipsâ vocis emphasi; ἀντικείμενος enim & ἀντιγενεός dicitur, ut ἀντιθεός & ἀντιχρῆς. Ἀντιθεός autem est is, qui vel DEO manifestè se opponere, vel similem se DEO ejusq; loco jactare non veretur: similiter & ἀντιχρῆς dicitur pollex, vel quòd equipollet cæteris digitis, vel quòd ex adverso reliquis digitis opponatur. Rationem copulati in Majore damus istam, quia non satis est, omnem CHRISTI adversarium esse AntiChristum, nisi vocabulum AntiChristi in latiore significatione usurpare velis, hac enim ratione & Imperatores Ethnici, qui tempore primitivæ Ecclesiæ CHRISTUM in membris suis gravissimè sunt persecuti, & Turcæ, qui etiamnum CHRISTO acerrimè adversantur, AntiChristi essent: sed quia speciatim hinc Apostolus loquitur de eximio aliquo, & insigni Christi adversario, quem vocat ἀντικείμενον, h. e. CHRISTO oppositum, qui in verâ Filii DEI Ecclesia sedens, sub titulo & nomine Christiano tyrannidem exercet ineffabilem, & omniconatu veram CHRISTI doctrinam extinguere molitur; necessum est, ut vocem hanc certis quibusdam phrasibus determinemus*

20. *Minor, quod videlicet Papa sit talis ἀντικείμενος, probatur 1. quia Papa est CHRISTI adversarius nefariâ suâ & seductrice doctrinâ CHRISTUM ipsum ejusq; meritum & officium oppugnans. 2. facit hoc sub nomine CHRISTI, cujus se vicarium esse gloriatur, & cui se assimilat. Ubi enim 1. Christus se DEUM esse ostendit, & religioso adorationis cultu se prosequi mandat: ibi & Pontifex Romanus hunc honorem sibi nefariè arrogat, seq; non sine insigni in DEUM ipsum blasphemiâ adorari & venerari cupit. 2. Ubi CHRISTUS vocatur Agnus ille DEI, Joh. 1. v. 29. & 36: ibi & Pontifex Romanus juxta vaticinium Apocal. 13.*

v. ii. cornua gerit similia Agno. 3. Ubi CHRISTUS Ecclesie suae presitem se ostendit: ibi & Pontifex Romanus titulum hunc sibi attribuit. Promptum igitur erit vel hinc colligere, Papam Romanum esse AntiChristum illum Magnum, de quo Prophetæ, CHRISTUS ipse, & Apostoli loquuntur.

21. Verum quid ad hac Pontificii? Illi quidem, quantum in ipsis est, nullum non movent lapidem, ut manifestas hasce demonstrationes perversis suis detorsionibus illudant; sed infelici admodum omine & successu, uti mox penitius dispicemus.

22. Ac primo quidem Phylistarum Romanensium & Jesuitici præcipue agminis Gothus, Robertus Bellarminus, quia videt, Pontificis sui maximi causam periclitari in libro suo, quem inscripsit de Pontifice Romano, lib. 3. cap. 1. vellit quidem & rodit pro more suo hanc nominis Etymologiam; cujus tamen non nos, sed ipse B. Johannes Evangelista & Apostolus autor est, qui in Epistola sua 1. cap. 2. v. 18. & 19. de falsis doctoribus sub N. T. exorituris vaticinans ait: Filioli, novissimum tempus est, & sicut audivistis, quod AntiChristus futurus sit, etiamnum AntiChristi multi cœperunt esse, undè scimus, novissimum tempus esse, è nobis profecti sunt, sed non erant ex nobis. Verbis istis disertè indicans, AntiChristos non esse hostes extraneos: sed hæreticos domesticos, Magnumq; illum AntiChristum non esse quemvis adversarium, sed illum tantum, qui sub nomine CHRISTI, i. e. Christianum se videri volens CHRISTO adversatur, seq; pro CHRISTO Ecclesie obtrudit.

23. Sed audiamus, quo fundamento nitatur Bellarminus in suo cavillo: Aliquē inquit, ex adversariis docent, nomen Antichristi propriè significare CHRISTI vicarium: ac proinde Papam, qui se Christi vicarium asserit, ipsum esse AntiChristum & probant, quia vox ἀντί significat vice, undè ἀντιχριστός est vice Christi, sicut ἀντιβασιλεύς significat eum, qui pro duce se obtrudit, i. e. qui vicarius ducis habet vult; At sine dubio falluntur vel fallere conantur. Nomen enim Antichristi non potest ullo modo significare vicarium CHRISTI, sed solum aliquem CHRISTO contrarium: & contrarium non quomodocunq;, sed ita, ut cum eo de sede & dignitate Christi certet, i. e. qui sit emulus Christi, & velit haberi Christus dejecto eo, qui verè est Christus. Hancq; nominis hujus significationem probat triplici fundamento, sicut dicto loco videre est.

24. Sed quid inde colligit Bellarminus? sub finem capitis inquit: Hinc habemus argumentum primum contra adversarios. Nam cum Antichristi nomen significet hostem & amulum CHRISTI, & Romanus Pontifex se CHRISTI famulum & Christo subiectum in omnibus fateatur: non autem Christum se ullo modo esse dicat, neq; illi se parem faciat, manifestum est, eum non esse Antichristum.

25. Verum Respondeo, puerile hoc & planè frigidum & inane esse effugium. sufficit enim ad præsens negotium, ut præpositio ἀντί non oppositionem nudam, sed talem, quæ cum substitutione conjuncta sit, significet, sicut exempla manifestè docent: Lucæ enim ii. v. 11. dicit Salvator: Si Filius à patre petierit piscem, μή ἀντιχρῖστος ἔσθιν ἐπιδώσει αὐτῷ? num pro pisce, sive loco piscis dabit ei serpentem? Alludens fortasse ad græcorum illud adagion: Ἀντιπερὴς σκορπιον, pro percâ (pisce) scorpionem. Sic ἀντιβασιλεύς significat Proregem: ProRex verò non est Regi oppositus, sed subordinatus, quia vicem & locum Regis sui sive obit sive usurpat, ejusq; vicarius est, sicut hoc ipsum Bellarminus ipse agnoscit lib.

2. cap

2. cap. 20. de Pont. Rom. inquit: *Rex mittit Proreges ad provincias, quos quis mittuntur à Rege, & nomine Regis, & non nisi delegat à ab illo potestate, omnia exequentur, Regi non aequales, sed subordinatos & subiectos fateamur necesse est.* Sufficit ergo particulam *ἀντὶ* non nudam oppositionem significare: sed etiam substitutionem, sive subordinationem quamcunq; sive quis per fraudem à seipso subordinatus, sive ritè ac legitime substitutus sit. Quidni ergo & *ἀντιχριστός* vicarium Christi significet? Non quidem, quod Antichristus reverà talis sit, sed specietenus, & nudà nominis usurpatione & simulatione: siquidem innumera penè apud Lexicographos exempla suppetant, ubi vox *ἀντι* vim & significationem vicariæ rationis obtinet. *Nec quicquam impedit, quò minus Pontifex Romanus sit Antichristus, licet se CHRISTI adversarium & emulum strenuè neget, sed Christi famulum & subiectum fateatur.* Facit enim hoc astuto consilio, eum saltem in finem, ut specioso hoc titulo & prætextu eò facilius hominibus imponat: siquidem citra CHRISTI nomen apud Christianos se parùm aut nihil profecturum esse, probè intelligit, idq; more, non saltem omnium perfidorum, quibus non infrequens est, ut se vicarios prædicent, cum interim agant perduelles, & hostes sint, cum tamen voce & vultu amicos se simulent: sed etiam ipsius Satanæ, qui ungulas suas sic abdere novit, ut haud rarò in Angelum lucis se transfigurare soleat, modò hoc artificio homines à verà fide seducat.

26. *Ceterum ab hoc presidio deturbatus Bellarmius ad aliud κρησφύγετον sese confert, quo hanc suspicionem à Pontifice suo amoliri, sed frustra, laborat, prætendendo lib. 3. cap. 2. hanc definitionem in Romanum Pontificem minimè posse quadrare: siquidem Apostolus numero singulari utatur, AntiChristum nominando non homines, sed hominem peccati, non filios perditionis, sed filium. Hinc enim evidenter evinci opinatur, Verba Apostoli ad certam & definitam quandam personam referenda esse, ex quibus ita inferat:*

Quicumq; est multus, nec una certa persona, unum individuum, unus homo singularis, is non est AntiChristus.

At Papa Romanus est multus; Multi enim fuerunt hæcenus, & multi etiam futuri sunt, eadem potestate & dignitate præditi.

Ergò Papa Romanus non est AntiChristus.

27. *Sed Respondeo, Bellarminum manifestam vim inferre verbis Apostolicis. Spiritui enim sancto admodum familiare est in Scripturâ, ut vocibus numeri singularis vel totam aliquam speciem, vel seriem plurimorum sibi in certo ordine succedentium denotet, v. g. Cum Deut. 17. v. 13. dicitur: Rex in folio regni sui residens describat sibi Deuteronomion legis hujus in volumine. Utiq; Regis voce non una duntaxat persona, sed potius tota series omnium Regum sibi invicem succedentium denotatur. Et sanè, quia tempore quolibet non nisi unus Pontifex Romanus sibi dominium universale vendicat, minus mirandum est, quòd Spiritus Sanctus in Antichristo denotando singulari potius, quàm plurali numero uti voluerit. Prodit igitur manifesto hoc indicio Bellarminus suam vel ruditatem, vel malitiam.*

28. *Quis enim ita bardus est & stupidus? ut quando Scriptura dicit, Job. 14. v. 1. Homo natus de muliere brevi vivit tempore, & v. 12. Homo cum dormierit, non resurget &c. Exod. 4. v. 17. Quis fecit os Hominis? Psal. 104. v. 15. Panis fortificat*

fortificat cor Hominis. Deut. 8. v. 3. Matth. 4. v. 4. Non in solo pane vivit Homo. Quis inquam ita ineptiat? hęc singularis numeri voce unum tantum individuum, si ve unam certam personam intelligi, ac non potius totam speciem? Quid igitur mirum, si & hęc per Hominem scelerosum Spiritus sanctus quemlibet Romanum Pontificem, qui illam impietatis sedem occupat, designet, praesertim, cum ut plurimum quovis tempore unus tantum Papa regnare soleat?

29. *Ceterum Bellarminus argumentum hoc invertit d. l. nosq; ruditatis & inscientia insimulans urget articulum o dicens ex Epiphano: Articulos graecos contrahere significationem ad unam rem certam, ita ut ανθρωπω significet hominem in communi, at ο ανθρωπω hominem singularem. Et sane mirum est, (addit) nullum adversariorum, qui tamen jaectant linguarum peritiam, hoc animadvertisse.*

30. *At Respondeo, positā & sufficienter probatā reipsā, quod videlicet Apostolus non loquatur de unicā duntaxat certā personā in individuo: sed vel de totā serie Pontificum, vel de quolibet Papā seorsim, articulus graecus o responsioni nostrae obesse haud quaquam poterit. Illum enim non semper uni duntaxat individuo: sed saepenumero toti speciei, aut personis multis eodem in ordine sibi succedentibus adaptari posse, certum est ab exemplis quā plurimis, utpote Marc. 2. v. 27. Sabbathum propter hominem factum est, ο ανθρωπω, non vero Homo propter Sabbathum. Ubi tamen nec unus homo, nec unum Sabbathum significatur. Sic Luc. 4. v. 4. dicitur: Non solo pane vivit ο ανθρωπος. Ubi etiam non unus homo, sed quisvis intelligitur, quā de eaq; etiam Matthaeum articulum omisisse quidam dicunt, ut doceatur, idem esse ο ανθρωπος & ανθρωπος. Sic Ebr. 9. v. 7. dicitur, quod ονος ο αρχιερευς, solus summus Sacerdos quotannis ingrediatur sanctum sanctorum. Ubi praeter articulum o insuper additur particula exclusiva ον, quae in restringendo multo fortiore vim obtinet, & nihilominus ipsa prohibet veritas, ut istum articulum o aut possimus, aut debeamus intelligere, de unā certā aliquā & individuali personā, veluti Aarons, Eleasari &c. : Sed necessario referimus illum ad omnes Sacerdotes summos, qui successione continuā & ordinariā sibi successerunt. Regula igitur Epiphani hęc in parte non erit κατὰ παντος & universaliter vera; sed ως επι τ πολυ.*

31. *Porro adducit Bellarminus eodem in loco, quinque Scriptura dicta, quibus sententiam suam de singularitate personae Antichristi confirmare studet. Primus locus est hic ipse 1. Thes. 2. v. 3. quem quidem locum Bellarminus secundo in ordine loco adducit: Sed de illo haecenus plus satis.*

32. *Alter locus desumptus est ex dicto Joh 15. v. 43. ubi dicitur: Ego veni in nomine Patris mei, & non recepistis me; Si alius venerit in nomine suo, illum recipietis. Ex hoc loco Bellarminus tria vult elicere argumenta, demonstrantia Antichristum fore non nisi unum hominem singularem.*

33. *Primum argumentum sumit ab autoritate Patrum, qui de uno aliquo individuali Antichristo illa acceperunt, puta Chrysostomus & Cyrillus, in hunc locum: Item Ambrosius in 2. Thes. 2. Hieronymus in Epist. ad Algasiam quaest. 11. Augustinus tract. 29. in Johan. Irenaeus lib. 5. contra haeres. Valent. Theodoretus in Epit. div. decretor. cap. de Antichristo & alii.*

34. *Sed Respondeo, magnam quidem esse patrum autoritatem, verum non mo-*

B

vemur

venimur nudâ nominum autoritate sine momento rationum. Nuspiam enim ita in ipsorum autoritatem jurati sumus, ut in Patrum gratiam manifestos errores nobis obtrudi patiamur. Venia itaq; danda erit hâc in parte Patribus, quod cum illorum ætate vaticinia isthæc essent adhuc obfignata & clausa, & Antichristus nondum plenè in apertum erupisset, eum minùs agnoverint. Quæmadmodum autem non sequitur, doctores populi Judaici ferè omnes, imò ipsi Apostoli ante diem Pentecostes senserunt, CHRISTI regnum fore mundanum. Ergò hoc verum est: Ita vice versâ non sequitur, pleriq; Patrum, quos Bellarminus adducit, per Antichristum intellexerunt, unam aliquam certam personam. Ergò quoq; ita est. Utrobiq; enim rectissimè responderetur, non opinionibus: sed Scripturæ testimoniis esse judicandum in Religionis negotio.

35. *Alterum argumentum format Bellarminus ex hoc dicto ab oppositis: Christus, inquit, opponit sibi alium hominem, h. e. personæ personam, non regnum regno: neq; sectam sectæ, ut patet ex illis vocibus: Ego, alius, in nomine meo, in nomine suo, me, illum. Sicut ergò CHRISTUS unus & singularis homo fuit: ita & Antichristus unus & singularis homo erit.*

36. *Respondeo, CHRISTUM unum fuisse, nec alium posse, intelligi præter unum, notum est, proinde hoc libenter adversario largimur. Cæterùm, si argumentum hoc ad certam formam redigatur, manifestè deprehenditur, nullam esse rationem antecedentis. Falsissimum enim est, quod præsupponit Bellarminus, uni non posse opponi plura, quid enim tritiùs est, quàm multa uni rei opponere? Christus quippe ipsemet, qui unus erat pastor bonus, sese opponit vel mille furibus & mercenariis, Joh. 10. & sanè, si juxta Logicam hanc Pontificiorum ita liceret argumentari, mox quoq; hâc argumentanti, formulâ posset demonstrari, unicum etiam esse tantum Diabolum, & unicam tantum esse falsitatem. Unus enim est tantum DEUS, Ergò unus tantum etiam Diabolus, quia hic non minus DEO, quàm Antichristus Christo opponitur. Quamobrem, ut uni DEO multi opponuntur Diaboli, & uni & simplici veritati multiplex falsitas, & errores numero multi contrariantur: sic quoq; uni CHRISTO multi possunt esse Antichristi contrarii, quod non tantum de diversis hæreticis, sed etiam de diversis in eadem sede sibi succedentibus Pontificibus intelligi potest.*

37. *Deinde hîc committit Bellarminus fallaciam æquivocationis ex falsâ interpretatione vocis alius. Alius enim à CHRISTO infinitam significationem habet, & potest & hunc & illum & alterum notare, imò distributive omnem, qui CHRISTO pertinaciter obluetur. Posito igitur hoc, non concessio, uni CHRISTO opponi unum Antichristum, nihil tamèn hoc adjuvare poterit adversarium, ad tuendam causam sui Pontificis. Licet enim multi Papæ sint successive: uno tamen & eodem tempore non nisi unus Papa est, qui CHRISTO opponitur.*

38. *Tertium argumentum ex hoc loco sic proponit Bellarminus: CHRISTUS inquit, hic dicit, Antichristum à Judæis pro Messia recipiendum: constat autem, Judæos unum & certum hominem expectare. Item, multi falsi Prophetae venerunt in nomine alterius, non in nomine suo, Jerem. 14. Falsò Prophetae vaticinantur in nomine meo, non misi eos &c. At hic Dominus loquitur de uno quodam, qui veniet in nomine suo, i. e. qui agnoscat Deum aliquem, sed extollet se, ut Paulus ait, super omne, quod dicitur Deus. Deniq; falsi Prophetae permulti venerant ante Christi adventum, permulti*
etiam

etiam postea venturi erant. Non igitur DOMINUS dixisset, si alius venerit, sed multi veniunt, si de falsis Prophetis loqui voluisset.

39. *Respon.* Falsa est & hæc interpretatio, nihil enim in specie his verbis de AntiChristo agitur, sed Christus indefinitè quemvis aliùm intelligit, quem Judæi citiùs pro Messia recepturi sint, quàm verum Messiam & mundi Salvatorem. Patet enim ex contextu, quòd CHRISTUS loquatur de ingratitude Judæorum, quòd ipsum ceu verum Messiam à Patre missum divinitus recipere nolint. Contra verò, si alius quispiam veniat in nomine suo, i. e. privatà autoritate, proprià libidine, sine omni vocatione divinà, Messiaæ honorem sibi rapiens, & externa ipsis beneficia tantùm promittens, hunc vanum falsumq; Messiam longè citiùs receptum iri. Id quod etiam reipsà demonstrarunt Judæi, verùm & Patribus promissum Messiam in crucem agendo, contra verò avidissimè recipiendo Thaidam & Judam quendam Galilæum, quorum fit mentio Act. 5. v. 36. & 37. qui tamen à Deo missi non erant, sed proprio impulsu famam & gloriam Messiaæ affectabant.

40. *Deinde* simpliciter falsum est, quòd dicit, *Bellarminus*, AntiChristum à Judæis pro Messia receptum iri: AntiChristum enim non Judæi, sed Christiani accepturi erant, uti suo loco demonstrabitur. Falsum non minus & illud, quod dicit, AntiChristum simpliciter nomine suo venturum. Quamvis enim in nomine suo, i. e. proprià autoritate, absq; omni vocatione divinà sibi hunc honorem rapturus sit: pro libitu dominandi in Ecclesià, attamen obtendet Dei nomen. Nam si talis AntiChristus larvatus venturus esset, quem *Bellarminus* & aliæ Romanensium fabulæ fingunt, qui dicturus esset, se non in nomine DEI, sed suo nomine venire, i. e. se non missum esse à Deo, sed facere omnia proprio motu, proprio suo arbitrio & potestate, num credis obscuro, talem unquam ullum sectatorem habiturum esse? quin omnes certissimè ipsum tanquam manifestè obsessum à Diabolo averterentur. Phrasis igitur, suo nomine, tantùm opponitur divinæ vocationi & missioni, quam licet Antichristus prædenderit: veniet tamen non nisi per cooperationem Satanæ, juxta 2. Thessal. 2. v. 9.

41. *Tertius locus*, qui à *Bellarmino* pro demonstrandâ singularitate personæ AntiChristi adducitur, sumtus est ex dicto 1. Joh. 2. v. 18. ἡγέρσατε, ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται καὶ νῦν ἀντίχριστοὶ πολλοὶ γέγονασιν. Ubi articulum ὁ præponit. AntiChristo propriè dicto, sine articulo verò effert nomen AntiChristi communiter accepti: apertissimè indicans, Antichristum propriè dictum esse unam personam certam: Antichristum communiter acceptum non esse certam personam, sed in genere omnes hæreticos.

42. *Respondeo*, supra dictum est, articulum ὁ nomini certo superadditum singularitatem rei semper efficere non posse. Et ut adversarium propriò gladio jugulemus, notum est exemplum in 2. Joh. v. 7. ubi ait: πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογῶντες Ἰησοῦν χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί, τῆτος ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος, Multi seductores ingressi sunt in mundum, qui non confitentur JESUM CHRISTUM venisse in carne, qui est ejusmodi, hic est impostor, & ὁ AntiChristus. Ubi Johannes Evangelista & Apostolus expressè articulo ὁ utitur: & tamen de AntiChristo propriè sic dicto verba minimè facit. Nam quicumq; non confiteretur Jesum venisse aut venturum esse in carne, is est impostor καὶ ὁ ἀντίχριστος. Jam verò Johannes d. l. tales multos venisse pronunciat: Er-

ergo articulus δ non semper eandem vim & significationem obtinet, ut unum certum hominem designet,

43. *Quartus locus pro singularitate personae AntiChristi à Bellarmino adductus, desumptus est ex Dan. 7. 11. & 12. cap. ubi loquitur de AntiChristo, ut docet Hieronymus & Theodoretus & alij. Ibi autem, inquit Bellarminus, Antichristus non vocatur unum regnum, sed unus quidam Rex, qui ex decem Regibus, quos in mundo inveniet, tres omnino sublaturus è medio, & alios septem sibi subiecturus sit, Et addit Bellarminus, quod plurimi Daniele loqui existiment de Antiocho illustri, & allegoricè de AntiChristo, cuius figuram gerebat Antiochus, ex quo infert: Antiochus illustris certa quadam & singularis persona fuit. Ergo & AntiChristus certa persona esse debet.*

44. *Resp. Argumentum hoc procedere ex typi ad antitypon ratione. Concedimus igitur primum, Antiochum habere rationem typi ad AntiChristum, Prophetamq; sub typo Antiochi Epiphani de AntiChristo multa predicere. Verum tenendum quoq; illud est, Daniele d. l. non tantum agere de Antiocho: sed etiam speciatim de AntiChristo Magno, Absoluto enim vaticinio de Antiocho verbis immediatè sequentibus, transitum quoq; facit Propheta ab Antiocho ad AntiChristi tyrannidem describendam: siquidem plurimas notas adducit, quæ immediatè soli Papæ competant, minimè verò Antiocho.*

45. *Deindè etiam concedimus Bellarmino & illud, AntiChristum fore certam personam singularem, sed non eo sensu, quo Bellarminus hanc singularitatem vult accipi, quasi AntiChristus debeat esse unicus tantum homo, qui seipso contentus successorem aliquem non sit habiturus: sed dicimus, per AntiChristum ita notari singularem personam, quatenus uno & eodem tempore unus duntaxat est & regnat Pontifex. Quemadmodum igitur Pontifex ipse voce singularis numeri totam seriem Paparum complectitur, quoties in suis decretis mentionem Papæ facit. v. g. quando dicitur: Si Papa suæ & fratrum salutis negligens innumerabiles populos catervatim ducat secum in gehennam, culpam ipsius mortalium redarguere præsumat nemo. Ibi certè voce Papæ, licet sit singularis numeri, tamen non in individuo unicum duntaxat Papam, sed quemlibet Romanum Episcopum, quocunq; regnet tempore, intelligunt ipsi Papicolar: ita quoq; quoties Spiritus S. de AntiChristo in singulari loquitur, ibi intelligit non unam duntaxat personam, siquidem impossibile est, ut ullius personæ ætas tam diu à tempore CHRISTI & Apostolorum, usq; ad illustrem ejus reditum ad iudicium durare possit: sed potius intelligit, integram illam seriem seu colluviem Paparum, & quemlibet ordine quodam in illa pestilentia cathedrâ sese consequentium, haud aliter, atq; unâ voce Regis in vaticiniis Prophetarum & alibi integra plurimorum Regum, in eodem regno sibi succedentium series notatur.*

46. *Quintus locus, qui à Bellarmino ultimo loco adducitur pro demonstratione singularitatis Antichristiana, petitus est ex Apoc. 13. & 17. cap. Quæ loca, ait, intelligi de Antichristo, docet Irenæus lib. 5. & perspicuum est ex similitudine verborum Danielis & Johannis; Uterq; enim mentionem facit decem Regum, qui erunt in terrâ, quando veniet Antichristus. & uterq; Antichristi regnum tribus annis cum medio duraturum prædicat. Sicut ergo Daniel de uno certo Rege loquitur: ita & Johannes in Apocalypsi.*

47. *Resp. Et Daniele & Johannem de Antichristo loqui, certum est: verum, an de eo solum, illud est, quod etiam atq; etiam inficiamur. Utri enim Scriptura sacra profunda est, & re unica ad multa sæpè respicit: ita & hic agi de Antichristo, piè credi-*

credimus. Verum, an non etiam porro aliud quid innuatur, de eo maxime dispi-
ciendum erit. Quemadmodum igitur Daniel cap. 7. v. 7. per bestiam non tantum
notat Antichristum Magnum; sed etiam vetus Romanum Imperium: ita & hic A-
postolus sub formâ bestiae principaliter de statu Romani Imperii veteris loquitur:
τυπιω̄ς verò de Papatu Antichristiano. Concidit igitur & hæc glossa *Bellarmini*,
quòd tantum de uno Rege in Daniele verba fiant, sed Daniel per bestias ipsa regna,
non verò solos Reges intelligit; imò Johannes de bestiis distinctè loquitur. Post-
quam enim vaticinium de decicorni bestia, i. e. de veteri Romano imperio, & per-
secutionibus sub Imperatoribus istis Ethnicis motis expedivit, introducit novam
aliam bestiam, duo saltem gestantem cornua, i. e. geminum dominatum, politicum
& Ecclesiasticum sibi vendicantem, per quam bestiam neminem, nisi solum Ponti-
ficem Romanum, non quidem in aliquo individuo certo, sed in totâ serie, ut modò
dictum est, intelligendum esse, ex verbis textûs satis evidentè monstrari potest.

Atq; hæc de Genere dicta sufficiant, quòd videlicet Antichristus sit Homo.

48. *Jam ad alteram definitionis partem, videlicet ad Notas sive gnorismata, quæ
differentiæ specificæ loco adducuntur, accedimus. Illarum Notarum aliquot com-
memorantur, quas, si omnes ad Romanum Pontificem accommodaverimus, quis
quæso dubitare poterit, Papam esse ipsissimum Antichristum? Sic enim colligimus:*

*Cuiuscunq; competunt omnes & singula Nota Antichristi Magni, quibus Spiritus S.
in Scripturis Antichristum nobis depingit, is meritò pro insigni Antichristo est agno-
scendus, nec ullus expectandus alius.*

*Papæ Romano competunt Nota simul omnes, quas Magno Antichristo Scriptura
tribuit.*

Ergò Papa Romanus est insignis ille Antichristus, nec erit expectandus alius.

Major propositio suâ luce lucet. Minorem probabimus membrotenus.

PRIMA NOTA à sede AntiChristi.

Quòd AntiChristus sedeat in templo DEI.

49. Inter alias Notas, quibus Spiritus sanctus Antichristum nobis ob oculos
ponit, primum sibi locum vendicat ista, quòd sedeat in templo DEI. Hanc enim
conceptis verbis ipsi attribuit per Apostolum, 2. Thess. 2. v. 7. ubi *Paulus* ait de ho-
mine isto sceleroso, quòd *sedeat in templo DEI*. Est autem sedere in templo DEI,
non de situ aliquo corporis aut de throno ab artificibus manu fabrefacto accipien-
dum: sed juxta Scripturæ phrasin intelligendum est, de dominio & gubernatione.
Quemadmodum & vox templi DEI non denotat externam templi structuram, sive
ædificium ex lapidum aggere extructum: sed ipsam DEI Ecclesiam, quæ verè est
templum & domicilium DEI viventis, juxta assertionem Apostoli 1. Timoth. 3.
v. 15. Ibi Antichristus supremum affectabit imperium, pro libitu faciendi, quic-
quid volet, Leges figendo atq; refigendo, quod ipsum in regno Pontificio & sede a-
postaticâ Romanâ tam clarum est & perspicuum, ut probatione nullâ indigeat.

50. Gignit autem hæc Nota ad evincendum, Romanum Pontificem esse Anti-
Christum, talem demonstrationem:

*Quicunq; postremis mundi temporibus in Ecclesia DEI ita sedet, ut publicam sibi
sumat auctoritatem, pro suo arbitrio imperium exercendi, is est AntiChristus Magnus.*

Pontifex Romanus, isq; solus, talis est.

Ergo Pontifex Romanus, isq; solus est AntiChristus Magnus.

Major est Apostoli, quippe qui non nudè ita ratiocinatur à sessione: sed verbo sedendi innuit nihil aliud quàm dominium, & quidem non quodvis, sed planè divinum. Dicit enim, quòd sessurus sit tanquam DEUS, verbis istis innuens, AntiChristum sibi sumturum plenariam potestatem, soli aliàs Deo convenientem & debitam, nova cudendi dogmata & leges, easq; sub Anathematis fulmine religiosissimè observandas obtrusurum Ecclesiis.

51. *Minorem, quòd hæc omnia exquisitè quadrent in Romanum Pontificem, sic probo: quia certum est, Papam Romanum non esse extra Ecclesiæ pomæria, extra cœtum, populumq; baptifatorum, ut Mahomet sive Turcam constitutum: sed intra illam visibilem baptifatorum hominum congregationem. Neq; verò solùm Papa est è baptifatis, atq; sic in templo Ecclesiæ Dei: sed etiam eò usq; progressus est audaciæ, cum insigni impudentia conjuncta, ut non erubuerit, semetipsum qs. Dominum collocare in templum, sibiq; vendicare jus & imperium in omne genus mortalium, imò sese venditare pro Deo, & CHRISTI in hisce terris vicario.*

52. *Ceterum tumultuantur & hîc Pontificy, obtendendo cum Bellarmino, lib. 3. cap. 13. hoc ipso, quo Papam pro AntiChristo habendum esse asserimus, propterea, quòd sedeat in templo Dei, nos fateri Ecclesiam Romanam, in qua Pontifex sedet, & dominium exercet, esse templum Dei, seu veram Ecclesiam: nos verò esse extra Ecclesiam, quia ab Ecclesiâ, quæ sub Papa est, sumus alieni.*

53. *Verum Respondeo, ipsos hoc cavillo nihil proficere, plus enim est in conclusione, quàm fuit in præmissis. Ecclesia enim dupliciter consideratur, vel enim generaliter æstimatur ex vocatione, & sic æstimata sumitur pro cœtu visibili vocatorum, qui amplectuntur verbum Dei, & utuntur Sacramentis verbo divinitus annexis: vel etiam æstimatur ex electione, & definitur cœtus invisibilis prædestinatorum ad vitam æternam. Quando igitur hîc quæritur de Ecclesiâ, ibi agitur tantùm de isto visibili cœtu vocatorum, sive de cœtu hominum legitimè baptifatorum. Et hoc sensu, ubicunq; baptismus in substantialibus suis servatur integer, & administratur juxta Christi institutionem, ibi certò est aliqua Dei Ecclesia: quo respectu etiam minimè inficiamur, in medio Papatu fuisse & mansisse Ecclesiam, quamvis Papatus ipse non fuerit de Ecclesiâ, & hi, qui titulo Ecclesiæ superbiebant, veræ Ecclesiæ membra non fuerint. Aliud verò est, sedere in Ecclesia Dei, quod quidem Papa ceu Antichristus facit; aliud verò est, esse veram Dei Ecclesiam, quod Antichristus cum sua factione neq; est, neq; erit unquam.*

54. *Distinguendum igitur erit in hoc negotio, inter ipsum Papatum, & inter veram Ecclesiam, quæ sub papatu quasi captiva multis seculis latuit, & adhuc latet. Extra omnem enim controversiæ aleam positum est, multos adhuc esse sub Papatu fideles; & ut maximè pleriq; adulti in medio Romæ etiamnum vera Ecclesiæ membra non sint, exceptis iis, qui vel in ipso mortis articulo veritatem divinitus patefactam agnoscunt, neq; sibi oculos & mentem fascino Babylonicæ meretricis amplius corrumpi patiuntur: certè tamen infantes, qui jam Romæ baptifantur, & per lavacrum istud regenerationis CHRISTO inseruntur, Ecclesiæ membra existunt, & proindè respectu infantum baptifatorum, ut & aliorum, licet paucorum fidelium adultorum mansit Ecclesia in medio Papatu ad nostra usq; tempora, adeò, ut si quis scire desideret, an adhuc Romæ sit aliqua vera Ecclesia? respondeamus ei, imò assigna-*

assignata hac ratione, quia ibi baptismus viget in suis substantialibus integer.

55. Uti igitur non sequitur: in medio templo Dei, imò in ipsa cathedra Moïsi, sederunt Pharisei, & Judaici populi doctores, Matth. 23. v. 2. Ergò ipsi fuerunt vera Ecclesia. Ita ex hoc etiam non satis firma ratione concluditur: Romanus Pontifex sedet in media Ecclesia. Ergò Romanus Pontifex cum suo clero est vera Ecclesia.

56. *Nihil insuper movemur sophismate Bellarminiano, quo nos qui alieni sumus à Papatu, seu schismaticos Ecclesià extorres calumniatur: uti enim non statim ditio Saxonicà excedit, qui vel Lipsià, vel Vbitebergà relictà ob pestis contagium se aliò confert, ubi aère vescatur salubriore: ita neq; nos Ecclesià excessimus, quia Romanà peste renunciatà salutaribus Evangelij hortis inambulare maluimus. Et mirum est, cur Bellarminus neget, nullam apud nos esse Ecclesià; falsitatis enim hæc opinio vel unico hoc argumento convinci potest:*

Ubi Baptismus in suis substantialibus administratur integer, ibi est Ecclesia.

Apud nos non minus quam apud Pontificios Baptismus in suis substantialibus administratur integer.

Ergò apud nos est vera Ecclesia.

57. Major probatur, quia per Baptismum tanquam Sacramentum initiationis patet ingressus in Ecclesià.

Minorem confirmant ipsi adversarii, vi veritatis adacti. Ipsimet enim agnoscunt eos, qui in nostris Ecclesiis baptisantur, percipere baptismum verum, efficacem & legitimum. Ergò hoc ipso quasi opere declarant, in nostris quoq; cœtibus esse veram Dei Ecclesià. Aut si hoc non concedent, cogentur baptismum reiterare apud illos, qui à nobis ad illorum partes hæctenus transierunt, utpote, qui verum baptismum nondum perceperint.

58. Porro ne sic quidem quiescit Bellarminus, quin adhuc ogganiat, Papam tanquam caput & Monarcham in Ecclesià sedentem, non posse esse Antichristum, propterea, quod CHRISTUS, qui est veritas, promiserit, portas inferorum non prævalituras adversus Ecclesià suam, Matth. 16. v. 18. Ex quo Bellarminus concludit: Ergò Christus non permittet, ut Ecclesià ruat in tantum erroris baratrum, ut Antichristus in eà sedeat.

59. Respondeo, committit Bellarminus hæc fallaciam à dicto secundum quid, ad dictum simpliciter. Verbis enim istis CHRISTUS nihil aliud promittit, quam perpetuam nullisq; seculis interrompendam conservationem Ecclesiæ, quæ suo fundamento innixa contra omnem imperum Diabolorum inconcussa persistere debet. Hanc verò promissionem DOMINUS ita ratam habuit, ut etiam in stupendâ illa seductione, & propè generali apostasiâ populorum ac gentium à fide, sub Antichristi regno, quo horribilior erat defectio, eò mirabilior quoq; erat electorum suorum conservatio, eoq; illustrius implebatur hæc CHRISTI Salvatoris promissio. Neq; enim ob multitudinem errantium periclitatur DEI promissio, neq; etiam ex multitudine æstimanda est Ecclesià: sed haud rarò grex pusillus juxta indubitatas promissiones potentissimè conservatur ac defenditur, ne unâ cum reliquâ colluvie, propter errores cum salutis fundamēto pugnantes, in æternæ damnationis baratrum præcipitetur.

60. Causa autem, cur DEUS nihilominus permittat, Antichristum grassari in Ecclesià, ostenditur alio tempore, sufficit quòd Spiritus sanctus in verbo fatales hæc

hasce tenebras, quæ sub Antichristo Christianum orbem obnubilaturæ erant, præ-
nunciârît. Errat itaq; & in hoc Bellarminus, quòd in hac quæstione ad nudam
saltem promissionem CHRISTI respiciat, absq; ullâ consideratione eorum vaticinio-
rum, quibus Spiritus sanctus istam defectionem à fide, tempore Antichristi futu-
ram prædixit, quæ consideratio semper cum ipsâ promissione est conjungenda. Si
enim DEUS non tam sollicitè nos præmonuisset, utiq; hoc argumentum haberet ali-
quam speciem. Jam verò, quia fidelissimè præmonuit, patet impetum hujus ar-
gumenti Bellarminiani planè esse frigidum & nullum. Et hæc de primâ Notâ dicta
sufficiant.

SECUNDA NOTA

Ab arce regni AntiChristi.

Quod AntiChristus Romam, imperij sedem, occupet.

61. Neq; tantum in Ecclesiâ DEI sedebit Antichristus, sed Scripturæ insuper
docent, & eventus optimus Prophetiarum interpres confirmat, Antichristum non
esse regnaturum, nisi Romæ: hanc enim sedem futuram Antichristi, Johannes Ev-
angelista & Apostolus designat, Apocal. 17. ubi veneficam illam Regum & gentium
seductricem ait sedere super bestiam habentem cornua decem, & capita septem.
Jam verò bestia ista, ipso Daniele interpretante, nihil aliud fuit, quam quarta Mo-
narchia Romana. Huic bestiæ insidere, scribit Johannes, mulierem, quam mu-
lierem ipsam affirmat esse civitatem magnam Apocal. 17. v. 18. Quæ certè nulla a-
lia esse poterit, quam Roma, utpote quæ hujus potentissimæ Monarchiæ caput, &
sedes imperialis extitit. Eam enim Johannes tam significanter describit, ut ex-
pressius designare non potuisset, nisi secundum literam ipsum nomen expressisset.
Dicit enim, quod sita sit inter duo maria, (Tyrrhenum & Adriaticum) quodq; ha-
beat septem montes v. 9. Jam verò constat, Romam septicollem esse, quod de aliâ
urbe, quæcunq; illa fuerit, vix scriptum reperietur. Quòd autem Apostolus non
agat de veteri Roma, sed de nova, prout nunc à Pontifice Romano occupatur, patet
ex multis rationibus, quas h. l. afferre non opus est. Ex quibus omnibus iterum
hunc in modum colligimus:

*Quicumq; in Ecclesiâ Romana sedet, & vino spiritualis sue fornicationis ceu philtro,
omnes populos & Reges terre dementat & inebriat, ut ad illius nutum quosvis errores &
idololatricos cultus approbent & recipiant, is est AntiChristus Magnus.*

Papa Romanus, & quidem solus, est talis. Ergò.

62. Verum quid ad hoc opponunt Jesuitæ? Bellarminus & ejus asseclæ, ut suæ
sententiæ colorem aliquè inducant, primum omnium insiciantur, cathedram Roma-
nam sedem futuram AntiChristi: sed templum potius Hierosolymitanum, sicut videtur
est apud Bellarm. lib. 3. cap. 13. & apud Becanum in suo tractatu de AntiChristo refor-
mato, tom. 2. opusculor. Theol. opusc. 3. cap. 4. thes. 2. Verùm asseritur hoc nudè
sine omni probabili ratione, proinde eadem facilitate, quâ asseritur, idem quoq;
dogma rejicitur.

63. Instat equidem Bellarminus, & ex eo etiam Becanus d. l. Hierosolymisq; Anti-
Christum sessurum esse, probare conantur tribus Scripturæ locis. Quorum primus ex-
tat Apocal. 11. v. 8. ubi Johannes dicit, Henoch, & Eliam pugnuros in Jerusalem cū
AntiChristo, & ibi occidendos ab eodem AntiChristo, & corpora (inquit) eorum jace-
bunt in plateis civitatis magna, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, ubi &

DOMI-

DOMINUS crucifixus est. Hoc autem de Hierusalem dici, negari nullo modo potest, quae enim est civitas, ubi **DOMINUS** crucifixus est, nisi Hierusalem? Ex hoc loco sic argumentari videntur:

AntiChristus habebit sedem suam ibi, ubi Dominus crucifixus est, i. e. Hierosolymis.

Papa Romanus neq; habuit, neq; habet sedem suam Hierosolymis, ubi **CHRISTUS** crucifixus est.

Ergo: Papa Romanus non est *AntiChristus*.

64. Respondeo, Committit Bellarminus, ut & Becanus, turpiter fallaciam petitionis principii, dum pro confesso sumunt id, quod maximè est probandum. Nusquam enim Johannes expressè verba facit de Hierosolyma, ubi enim quaeso jam esset illa? Annon potius everfa, & juxta vaticinium Dan. 9. v. 27. & **CHRISTI** Luc. 19. v. 44. & Matth. 23. v. 38. Luc. 13. v. 35. nunquam restauranda? Sicut etiam eventus docuit, quoties Judæi ejus restorationem tentarunt tempore Juliani apostatae. Sed quemadmodum per duos illos testes intelligit quosvis constantes ac fideles **CHRISTI** ejusq; verbi defensores, non verò Enochum & Eliam, ut ineptè interpretantur Pontificii, sicuti suo loco dicitur. Ita per Sodoma & Aegyptum intelligit mysticè ipsam Romanam Ecclesiam, sive urbem Romam, quae dicitur Sodoma, non tantum respectu fornicationum corporalium, quae per Satanicum sacrosancti Conjugii interdictum pleno impetu irrepsert: sed etiam ratione idololatricorum cultuum, qui fornicationi spirituali assimilantur. Aegyptus verò dicitur, ob servitutem Ecclesiae, sub jugo, tyrannide & imperio Magni illius *AntiChristi*, Pontificis Romani.

65. Neq; alicujus est *teruncii* ἐντροπία, sive instantia Bellarmini & Becani de **CHRISTI** crucifixione. Loquitur enim Apostolus de crucifixione spirituali, quae licet Constantinopoli etiam accidere possit, uti Becanus urget: attamen per excellentiam quandam & praerogativam hoc urbi Romae tribuitur, tum propter ingentia isthaec scelera, quae Romae magis quam alibi locorum perpetrantur, & quibus **CHRISTUS** indies de novo crucifigitur; tum etiam propter mysteria quamplurima, quae Romae membris suis obtigerunt, ob constantem Evangelii confessionem. **CHRISTUS** enim induens se in corpus Ecclesiae, suam mortem esse pronunciat, suas passiones, suam ignominiam, sua deniq; stigmata, quaecunq; fidelibus propter nomen ejus inferuntur.

66. Deinde ex superabundanti & hoc possumus addere, Johannem non dicere *AntiChristum* ibi habitaturum esse: sed dicit, duos testes tantum ibi occisum iri. Licet igitur haec verba de Hierosolyma accipienda esse concederemus: parum tamen, aut nihil iis adversarii proficiant.

67. Alter locus, quo Bellarminus probare studet, Hierosolymam fore sedem *AntiChristi*, deducitur ex loco Apocal. 17. v. 16. ubi Johannes dicit, decem Reges, qui sibi dividunt Romanum imperium, & quibus regnantibus veniet *AntiChristus*, odio habituros purpuratam meretricem, i. e. Romam, & eam desolatam facturos, atq; etiam igne crematuros. Quomodo ergo erit sedes *AntiChristi*, si illo ipso tempore debet everti & comburi?

68. Respon. Malitiosè hinc, & datà quali operà iterum tergiversatur Bellarminus, studiosè & contra propriam conscientiam verba in alienum sensum detorquendo. Non enim dicit Evangelista, quòd eo ipso tempore, quo *AntiChristus* Pontifex Romanus venturus est, regnum ipsius debeat everti & comburi: sed distin-

C

guenda

guenda sunt tēpora. Postquam enim in præcedentibus dixerat de incremento Pa-
pæ; jam subjicit quoq; quoddam quasi vaticinium de vastatione illius regni, o-
stendendo, Reges quàm plurimos ad veritatis agnitionem perventuros esse, qui
malitiæ & improbitatis illius tandem pertæsi ipsum Pontificem adorientur, ejusq;
autoritate spretâ, Religionem Pontificiam ex suis ditionibus ejicient, & quantum
quidem in ipsis est, terras, quas dolo malo ac tyrannide ineffabili occupaverat, va-
stabunt, earumq; proventus diripient, atq; hunc in modum meretricem illam de-
solatam facient, ut ita justo DEI judicio tandem aliquando ultio sumatur de re-
gno isthoc maximè impio & injusto. *Comparatè* igitur hæc verba sunt accipiendâ
respectu prioris status, quo suspiciebatur initio, ut omnium Ecclesiarum mater,
jam verò ex verbo DEI agnita non injuriâ in horridam & vastam solitudinem re-
ducta, verbis istis figuratè prædicatur.

69. Tertius locus, qui instantia loco affertur, tum à Bellarmino tum à Becano,
habetur in 2. Thessal. 2. v. 4. ubi dicitur, quòd sedeat in templo DEI. Ex eo colligit
Becanus, inquiens: Per templum DEI in N. T. quotiescunq; propriè sumitur, & non
Metaphoricè, (sumitur autem sapissimè propriè) nunquam intelliguntur Ecclesia Chri-
stianorum, sed semper templum Jerosolymitanum. Ergo Paulus quoq; vult AntiChri-
stum sessurum in templo DEI i. e. in templo Jerosolymitano.

70. Respon. Apostolum loqui, non de ullò templo alio, quàm quod DEUS
tempore N. T. sibi delegit. Hoc verò non potest esse templum Hierosolymita-
num; illud enim ita abjectum est à DOMINO, ut juxta CHRISTI & Danielis va-
ticinium non amplius sit reædificandum: sed ipsa Ecclesia, in quâ AntiChristus
dominium suum exercet. Reliqua, quæ addit Becanus, templum scil. Salomonis non
restaurandum esse ad cultum veri DEI, cui olim destinatum erat, sed ad abominatio-
nem & impietatem, mera nuga sunt, omni fundamento carentes: fundatæ in nu-
dâ autoritate Patrum quorundam absq; rationum momentis: ideò facile per se cõ-
oidunt, nec ullâ responsione opus habent. Et hæc est altera Nota AntiChristi.

TERTIA NOTA

à moribus AntiChristi.

Quod AntiChristus sese supra DEUM extollat.

71. Tertium gnorisma AntiChristi est, quòd sit ὑπεραρόμενος ἐπὶ πάντας
λεγόμενον θεόν, ἢ σέβασμα, quòd se elaturus sit adversus omne, quòd dicitur
DEUS, aut numen; imo semetipsum pro DEO venditaturus sit. Qui quidem cha-
racter, cum & ipse in Romanum Pontificem appositissimè competat, tale nobis sta-
biliendæ sententiæ nostræ argumentum subministrat.

Quicumq; se supra omne, quòd est DEUS, effert, imò semetipsum pro DEO ven-
ditat, is est AntiChristus Magnus.

Papa Romanus est talis ὑπεραρόμενος ἐπὶ πάντας λεγόμενον θεόν: imò se-
ipsum pro DEO venditat.

Ergò Papa Romanus est AntiChristus Magnus.

72. Minorem, cujus probationem urgebunt adversarii, probamus tali medio:
Quicumq; se 1. supra quosvis ubiq; terrarum ac gentium Monarchas, Imperatores;
Reges, Principes, Dynastas, quos Deorum nomine Spiritus S. indigat, Psal. 82. v. 6.
2. supra omnes celestes potestates & Angelos, 3. supra leges, jura & Scripturas sacras
se effert.

se effert, DEIq; nomen & Majestatem sibi tribui patitur, n̄ DEO ipsi sese anteponat nec-
cessum est.

Papa Romanus est talis: Ergo. Major suā luce lucet. Minorem iterum confirmant elogia Canonistarum max-
imè blasphema.

73. His enim 1. asseritur, Imperatorem summum in orbe Christiano Magistra-
tum esse Papæ vasallum, & imperium ab eo feudi nomine teneri. Jus eligendi Im-
peratorem ad Papam spectare, Papam esse dignitate majorem Imperatore, tanto in-
tervallo, quanto Sol Lunam, & aurum plumbum superet. Imperatorem Pontifici
in equum ascendenti stapedem tenere debere, inq; convivio aquam ad lotionem
manibus præbere, & quæ sunt hujus generis alia auditu cuivis Christiano pectori
horrenda & execranda.

74. His quoq; 2. asseritur, Papam habere idem consistorium cum DEO, idem
tribunal cum CHRISTO, ejusq; potestatem se extendere ad cœlestia, terrestria &
infernalia, quam ob causam Clemens VI. in Bullâ indulgentiarum Angelo se majore-
rem esse, imò Angelis cœlorum præcipere posse, superbissimè gloriatus est.

75. His etiam 3. asseritur, quod major sit Papæ & ejus Ecclesiæ, quàm ipsius sa-
crofanctæ Scripturæ autoritas, undè blasphemæ istæ voces enatæ, quòd Papa etiam
contra Pauli Epistolas aliquid possit statuere, & dictis Apostoli derogare, imò con-
tra V. & N. T. dispensare. Hinc enim Papa Martinus V. cum quodam ita dispen-
sasse scribitur, ut sororem suam germanam impunè in uxorem haberet.

76. His insuper 4. scribitur, Papam DEUM appellatum esse à Constantino,
ided, quia possit facere, quæ DEUS facit, & quæ sunt hujus generis encomia alià.
Quis ergò nunc dubitaret, & non per se judicium facere posset, Pontificem maxi-
mum vel ideò se supra sanctissimum divinorum mandatorum autorem DEUM
altissimum extulisse, & sic esse verè AntiChristum Magnum?

77. Verùm & hi: habent, quòd obtendant adversarij, primò concedentes, Papam
esse Monarcham summum; AntiChristum verò non tantùm simpliciter Monarcham su-
mum, sed etiam Monarcham totius mundi, & quidem talem, qui palàm & expressis
verbis sit dicturus, se esse Dominum omnium Regum, seq; majorem esse aeterno DEO.
Talis Monarcha cum autem Papa non sit, non sine injuriâ inferri clamitant, Papam
esse AntiChristum.

78. Sed respon, κατ' ἀρχαίαν ob principii petitionem. Falsissima enim major
hæc est Propositio, siquidem nullibi in Scripturâ talis nobis AntiChristus depingi-
tur, qui futurus sit Monarcha totius mundi, quiq; disertè conceptis verbis se majore-
rem DEO esse dicturus est. Hæc enim ratione certò ne unicum, nisi planè demen-
tem asseclam esset habiturus. Proindè, quia præter & extra omnem Scripturam
hoc nudè ita asseritur, ideò facilè per se expirat. Et licet Pontifex Romanus pa-
làm hoc verbis non asseveret: certum tamen est, quòd ipso facto se DEO majorem
videri cupiat.

79. Deindè obtendant adversarij, contra hanc Notam grunnientes, ipsum Pontifi-
cem Romanum nunquam usurpasse hos titulos: sed quosdam viros bonos studio quodam
erga sedem Romanam non malo in hæc hyperbolas erupisse. Ipse enim, inquiunt, Pon-
tifex vocat se servum servorum Dei, gerit se pro vicario CHRISTI, ipsemet utitur
medico & milite, ad vitæ & sanitatis custodiam; quòd certè non faceret, si divinâ polle-
ret virtute & autoritate.

80. *Veram respon.* Futilem & inanem esse hunc quoq; colorem ad tam crassas & infames blasphemias excusandas. Nam, quod i. pontifex se vocat servum servorum, illud fit saltem interdum, non semper, neq; aliter, nisi ore tenus & hypocriticè, verbis duntaxat, dum interim facto ipso se tanquam Regem Regum, & Dominum dominantium ostentat. Ita, licet se vicarium CHRISTI nominet: alibi tamen ostenditur, ipsum ideò non esse; non enim sufficit, ut quis jactet & gloriatur se CHRISTI vicarium, cum interim & in doctrinâ & in vitâ CHRISTO maxime adversetur. Sic quoq; absurdum non est, ut is divinam virtutem sibi arroget, & ab aliis sibi tribui patiat, qui potentiam humanam metuere cogitur.

81. Quod autem prætextum studii bonæ intentionis attinet, nihil efficiunt adversarii talibus strophis. Si enim Pontifices serio istos titulos averfantur, aut existimant intemperatissimis istis elogiis, quibus Papæ tribuitur id, quod soli aliàs DEO convenit, occasionem subministrari erroribus profligatissimis, cur non damnant istos libros & titulos, Deoq; aliquando & veritati laudem dant ac testimonium? Quàm diu igitur Pontifex istos libros pro falsis ac hæreticis scriptis non declarat, tam diu sese omnium blasphemiarum, quæ iis continentur, reum constituit.

82. Profligatis igitur hisce nugis, adhuc firmiter concludimus:

Quicumq; in Ecclesiâ DEI sedens se non solum patitur DEUM à suis appellari, sed divinam potestatem & auctoritatem attribui, is ostendit in Ecclesiâ se tanquam DEUM, seq; supra DEUM extollit.

Atqui Papa Romanus in Ecclesiâ patitur, se non modò DEUM appellari, sed & divinam virtutem sibi tribui.

Ergò Papa Romanus ostendit se tanquam DEUM, seq; supra DEUM extollit, & pro consequens est ipsissimus AntiChristus.

QUARTA NOTA

A doctrinâ AntiChristi.

Quod usum certorum ciborum & legitimi matrimonii prohibeat.

83. Hoc ignotissima assumtum est ex i. Timoth. 4. v. 1. & 3. ubi Apostolus inquit: Spiritus certò loquitur, quòd in posterioribus temporibus desciscant quidam à fide, attendentes Spiritibus impostoribus, ac doctrinis Dæmoniorum, per simulationem faliloquorum, cauterio notatam habentium conscientiam, prohibentium nuptiare, & abstinere à cibis, quos DEUS creavit, ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus. Ex quo signo iterum inferimus:

Quicumq; apostata posterioribus mundi temporibus doctrinam dæmoniacam tradit, jubendo abstinere à legitimo conjugio, & cibo à DEO creato, is est AntiChristus.

Pontifex Romanus est talis apostata. Ergò.

84. Majorem probamus ex textu, siquidem Paulus non loquitur de omni apostatâ: sed de tali, qui posterioribus temporibus fit defecturus. Posteriora autem sive ultima tempora ea nominantur in Scripturâ, quæ inter utrumq; adventum CHRISTI interfunt. Et quia hoc ipsum tempus novissimum vicissim in suas quasi partes dividitur, ideò vocat posteriora tempora, ut ostendat, se propriè notare tempus invaliduri regni AntiChristiani.

Misot.

Minor, quod Papa jubeat abstinere à cibo & conjugio, est extra controversiam. Firma igitur & conclusio.

85. *Ceterum, quid hic obtendunt Pontificii? Initiò negant, Apostolum Papam notare: sed potius Tacianum & Encratitas, qui & ipsi conjugium damnarunt, & ciborum discrimina urserunt.*

86. *Verùm respon. Majorem nostram satis esse limitatam. Non enim simpliciter ita argumentamur: quicumq; prohibet usum conjugii & ciborum, is est AntiChristus propriè sic dictus: sed loquimur de eo, qui ultimis & posterioribus temporibus id faciet. Jam verò, licet ex Historiâ Ecclesiasticâ constet, Encratitas quoq; abstinentiam conjugii prædicasse, ciborumq; quorundam usum prohibuisse: attamen Encratitæ id non fecerunt posterioribus temporibus; erant enim illi temporibus Apostolorum vicini, quemadmodum ipsorum ἐξαρχος Tacianus, discipulus Justinini Martyris Anno 170, martyrio coronatus esse perhibetur. Respexit igitur Apostolus ad aliam apostasiam futuram circa posteriora mundi tempora, qualis sub Papatu accidit.*

87. *Deindè per ἀποστασίαν & eos qui deficient, non intelligit unum & alterum Apostatarum, de quorum ἀποστασία non opus erat ita peculiare edere vaticinium, siquidem Apostolorum tempore id non erat infrequens, ut aliqui deficerent à fide: sed quia Paulus singularem quandam ἀποστασίαν, ut novum quid & inexpectatum, describit, credibile est, ipsum respicere ad magnam illam, & præ cæteris insignem propeq; universalem ἀποστασίαν tempore AntiChristi Romani futuram, quod de Encratitis dicere minimè fas est, utpote quorum secta usq; adeò non erat celebris, nec diuturna, nec Ecclesiæ tam perniciosâ, ut opus fuisset tam illustri vaticinio illam perstringere, licet interim & hæc secta fuerit particula quædam errorum & corruptelarum, è quibus doctrina Romani AntiChristi postmodum conflata est.*

88. *Verùm ne sic quidem acquiescunt adversarii: sed obvertunt, Papam Romanum neq; conjugium in universum, neq; generatim omnes omninò cibos prohibere, ideòq; ad ipsum non pertinere hoc Apostoli vaticinium.*

89. *At non nisi malitiosè iterum injuriam faciunt Apostolo. Neq; enim per somnium quidem Apostolo in mentem venit, vaticinari de ejusmodi doctoribus, qui conjugium usumq; ciborum simpliciter prohibitori sint. Is enim tam crassus est error, qui nullum unquam, nisi extremè amentem applausorem esset reperturus. Sed loquitur de prohibitione relatâ & distinctâ, distinctorumq; statuum consideratione limitatâ: non verò absolutâ & simplici, quâ ratione genus humanum ne ad exiguum quidem temporis spacium consistere posset, istos duntaxat doctores notando & taxando, qui certo cuidam ordini conjugii usum abrogandum, statòq; tempore certos cibos vetitos habendos esse doceant, id quod sub Papatu in universo ordine Ecclesiastico ita adimpletum est, ut Monachis citius permittantur aliquot publica scorta, quàm una legitima conjunx.*

90. *Quod si ulterius insistent, nemini cuiquam prohiberi conjugium simpliciter, siquidem nemo cogatur ad ordinem Clericorum Ecclesiasticum.*

91. *Respondeo, Nullam esse rationem in copulato. Non enim sequitur nulli extra Sacerdotium prohibetur conjugium. Ergò simpliciter nulli prohibetur. Quâvis enim nemo cogatur ad Sacerdotium: notum tamen est, eos, quicumq; in eo ordine*

dine versari cupiunt, mediante religioso pietatis voto quasi jurejurando cogi, vitæ genus connubiale penitus abjurare; quod tamen Ecclesiæ Ministris concessum esse patet, non tantum ex Apostoli mandato 1. Tim. 3. v. 2. sed etiam exemplis Patriarcharum, Prophetarum, Sacerdotum & Apostolorum confirmari potest.

92. *Neg. se purgabunt isto cavillo, quod olim quidem & conjugii & ciborum usus omnibus indiscretè concessus fuerit, nunc autem autoritate Pontificis maximi eundem esse prohibitum.* Apostolus enim non tantum in suo tempore vult neminem judicari, cum in conjugio, tum in cibo & potu, & aliis rebus indifferentibus: sed palam dicit: Si quis etiam posterioribus temporibus (de quibus in specie & secundum litteram verba facit) tale quid prohibeat, eum huic impio impiorum doctorum coetui esse accensendum, talemq; doctrinam expressè appellat doctrinam Dæmoniorum, atq; inter Notas venturi AntiChristi notanter reponit, quemadmodum & Daniel prædixit de AntiChristo, cap. 11 v. 37 ipsum non curaturum amorem mulierum, non quod omnem omnino illicitum etiam amorem, & non naturalem Veneris usum sit averfaturus: sed quod castum illum amorem propriæ uxoris conjugalem sibi & universis in ordine isto Sacerdotali viventibus, sit planè interdicturus.

Q V I N T A N O T A.

A modo, quo regni sui pomæria dilatabit.

Quod AntiChristus cum signis & miraculis se ostendet.

93. Quintum inter gnorismata locum, ex quibus AntiChristus haud obscure dignosci potest, vendicant sibi *Miracula*. Prædixit enim *Salvator*, Antichristos & Pseudopphetas edituros esse signa magna, adeo ut si fieri possit, etiam in errorem seducerentur electi. Et *Paulus* 2. Thess. 2. v. 9. scribit de Antichristo, ipsum venturum esse secundum operationem Satanæ, cum omni potentia, & signis ac prodigiis mendacibus. Et *Johannes* in suâ Apocalypsi refert, bestiam bicornem, i. e. duplicem gladium sive potestatem, tam spiritualem quam civilem insolenter sibi arrogantem, sub prætextu verborum Petri, Ecce duo gladii hæc; facere signa magna, quæ stuporem parient, ut etiam ignem faciat descendere de cælo, Apocal. 13 v. 13. Verbis istis nihil aliud denunciando, quam Antichristi regnum confirmatum iri miraculis, quæ magna quidem coram mundo videbuntur, licet, Paulo interprete, sint mendacia, tum quod in fraudem veritatis occultis & dolosis artibus perficiantur, tum quod ad mendacem Antichristi doctrinam, & superstitiones ejus stabilendas, unice directæ & accommodatæ sint. Undè iterum sic argumentamur:

Quicumq; per signa & miracula mendacia virtute satana confectâ se ostendat ad stabilienda mendacissima sua dogmata & homines seducendos, is est Antichristus.

Pontifex Romanus per signa & miracula quàm plurima virtute satana confectâ se ostendat, cum in finem, ut & dogmata sua confirmet, & homines seducat.

Ergo Pontifex Romanus est Antichristus.

94. *Majorem hanc ipse format Becanus in suo opusculo de Antichristo, sub initium cap. 9. ita scribens: Constat Antichristum & ministros ejus facturos multa signa & prodigia, ad seducendos homines, faciet autem illa ope Diabolica, nec erunt vera miracula, sed falsa & apparentia. Questio autem est tantum: An Pontifex faciat hujusmodi prodigia falsa ad decipiendos homines, quod quidem adversarij affirmant.*

95. *Minorem probamus iis adhuc rationibus, quas Becanus ipse d. l. adducit.*

Verum

Verum ne gry quidem respondet: sed nudas tantum nugas & calumnias esse calu-
mniatur.

I. Quia in Catholicorum Pontificiorum libris multa commemorantur miracu-
la, quae ab ipsis conficta sunt; neq; unquam contigerunt.

II. Quia Pontificii gloriantur de multis miraculis in Japonia editis, quorum
tamen nulla hic in Europa facere possunt.

III. Quia mentiuntur, statuas in Ecclesia progredi; consistere, ridere, nutus
dare, & alios motus exercere, fingunt animarum e purgatorio venientium lacry-
mas, suspiria; petitiones, confessiones, fingunt CHRISTI, Mariae, Apostolorum
crebras visiones, fingunt morborum sanationes, & id genus mille ludibria.

IV. Quia illusiones Satanæ numerant inter vera miracula, cujusmodi multa
sunt in libris dialogorum Gregorii Magni, hominis supersticiosissimi.

96. Has quidem rationes initio nullâ responsione dignas judicat *Becanus*: ve-
rum nos tantisper eas ratas ac firmas esse credimus, donec audiamus, quid in con-
trarium disceptari possit: immemor tamen hujus suae, quam initio fecit, pollicita-
tionis *Becanus*, singulas infringere, sed frustra laborat. Audiamus igitur, quid re-
spondeat adversarius?

97. Ad 1. & 3: rationem nihil aliud reponit, nisi ut non simpliciter neget, mul-
ta ficta & excogitata miracula libris Pontificiorum crepari, id quod ipsum sufficit
ad probationem nostri syllogismi minoris.

Ad 2. Cur scil. Jesuitæ in Japonia plura miracula faciant quam in Europa; di-
cit causam esse 1. *confirmationem fidei, quod doctrina Evangelij jam satis sit miraculis
confirmata. 2. incredulitatem adversariorum, quâ impediri putat ipsorum miracula:*
verum cur Jesuitarum miracula hoc tempore pro divinis & genuinis habere non
possimus, causæ equidem plures sunt, inter quas non postremum locum obtinet,
quod nullus eorum finis & usus animadvertatur, & satis superq; constat, virtutem
illam miracula faciendi jam dudum expirasse. Deinde etiam constat ex verbis
CHRISTI, Matth. 7. v. 22. postremis praesertim temporibus non fideles, sed Pseudo-
prophetas & impios magna edituros esse signa, juxta assertionem hypocritarum di-
centium: Nonne Daemonia ejecimus, virtutesq; multas praestitimus?

Ad 4. rationem petit *causam, cur Gregorium M. hominem supersticiosum voca-
mus, & undè constet, meras illusiones Satanæ & non vera miracula esse, quæ ab illo re-
censentur.* Verum respon. supersticiosum nos ipsum dicere ideò, quod doctrinam
de purgatorio tradat ac tueatur; illusiones Satanæ, & miracula mendacia vocamus,
quia habentur ibi multa, quæ partim planè ficta & nunquam facta, partim verò
planè impia & supersticiosa esse, quilibet per se intelligit, nisi talpâ cæcior esse velit.
Et ut è multis aliqua recenseamus, videatur in istis dialogis lib. 2. cap. 28. fabula de
Benedicto, jubente vas vitreum, continens paucillum olei; foras in saxa projici,
nec tamen illud fractum. Videatur eod. lib. cap. 38. narratio de muliere quâ-
dam mente captâ. & in specu Benedicti sanata. Item lib. 4. cap. 16. de Turfillâ ami-
câ suâ, & quæ sunt ejus generis fabulæ aliæ quamplurimæ.

98. *Ceterum, quid porro Jesuita excipiat, dispiciendum erit. Negat Pontificem
facere prodigia mendacia: sed quo argumento?*

Antichristus, (inquit,) deducet ignem de caelo, Apoc. 13. v. 13.

Pontifex hoc non facit.

Ergo Pontifex non est Antichristus.

Verum

Verum *respondeo*, fallaciam committi à dicto secundum quid ad dictum simpliciter. Non enim in visione istâ Apocalypticâ cap. 13. v. 13. agitur de igne propriè sic dicto: sed metaphoricè vocabulo ignis notatur ignis excommunicationis Papalis, quem ejaculari solet Romanus Pontifex in Principes orbis terrarum, si qui placitis ipsius & impudentissimis postularis acquiescere detrectaverint.

99. *Olfaciens* vero Becanus hanc solutionem usitatam ulterius excipit, Johannem hic agere de magno miraculo. Excommunicationem vero non esse magnum miraculum. Ergò.

100. *Respondeo*, Quamvis ipsa excommunicatio non sit miraculum propriè dictum, sicut etiam Johannes de nullo miraculo loquitur, sed de signo, quæ vox notat quodvis mirandum opus, sive DEI virtute, sive Diaboli operâ perficiatur: attamen fulmen illud excommunicationis Papalis magnum omninò olim signum fuit, non quidem reverâ & in se: (Erat enim & adhuc est contemnenda maledictio, quippe coram DEO irrita, & in autoris sui caput recidens) sed persuasione hominum, quippe quæ populi tum temporis erat simplicitas, credebatur, fulmine iræ DEI & igne cœlesti esse grava. Proinde, si aliquando Papa Romanus vel Imperatorem aliquem, vel Regem, vel Principem, qui ipsius libidini obsecundare nollet, excommunicabat, suisq; Bullis nefariis ad Orcum relegabat, ibi in modum altissimi DEI tonare, fulgurare, fulminare, nec non sulphur & ignem, tum cœlestem, tum infernalem, in eos vibrare videbatur.

101. Frustrâ igitur laborant Becanus & alii, sedis apostaticæ patroni, quòd præcisè hîc literam urgeant, quasi AntiChristus elementarem ignem ex aère sublimiori mittere aut effundere debeat, & nisi hoc ostendatur impletum in Pontifice, inferatur, ipsum non esse AntiChristum. Est enim prophetia, ubi absurdum est, omnia ad literam interpretari. Egregiè quippe hoc impletur, quoties Papa è maledictâ suâ sede strepitu horribilo excommunicationis fulmen ejaculatur in eos, quos sibi suzq; cathedræ novit esse contrarios.

102. *Pergit autem* Becanus d. l. *Et adhuc alio medio instat: Hoc modo*, (inquit) *licebit & alia Scriptura dicta interpretari, utpote 4. Reg. 1 v. 10. Elias dixit quinquagenario, Si homo DEI sum, descendat ignis de cœlo, & devoret te & quinquaginta tuos, i. e. juxta glossam Novatorum: Veniat excommunicatio Papalis, & percellat vos. Sic Luc. 9. v. 54. DOMINE, vis dicamus, ut ignis descendat de cœlo, & consumat illos? i. e. Domine vis dicamus, ut hi excommunicentur?*

103. Inepta hæc esse dicit Becanus, ipse interim ineptissimus omnium. Probè enim novit regulam omnium Logicorum, à particulari ad universale non valere consequentiam. Non enim sequitur, in hisce & illis dictis vocabulum ignis propriè sumitur: Ergò ubiq; & nuspiam metaphoricè. Deinde distinguere debebat Becanus, inter historiam & visionem. In adductis duobus locis à Becano: vera recensetur historia, & Apostoli expressè volunt, ut eo modo ignis cœlitus descenderet, quo Elias de cœlo illum provocasset, In Apocalypsi verò, nec historia recitatur, nec talis limitatio additur: sed nuda habetur visio & prophetia.

104. *Alterum argumentum, quo ex hoc capite Becanus disputat, Pontificem non esse AntiChristum, tale est:*

AntiChristus faciet, ut imago bestia loquatur, Apoc. 13. v. 15.

Pontifex Romanus hoc non facit.

Ergò Pontifex Romanus non est AntiChristus.

105. *Respondeo*, Argumentum hoc laborat homonymiâ phraseos. Aut enim *πρωτος* secundum literam (quam proximo argumento admodum vehementer urfit adversarius) vult AntiChristum siquandò venerit effecturum, ut imago quædam, iconem bestix referens, ad id peculiariter fabrefacta, vivat & loquatur; aut allegoricè concedet, per imaginem bestix intelligi Romanum imperium, per barbaras nationes mirificè vastatum & eversum, quod Papa loqui fecit, quando effecit, ut aliquo modo per Carolum Magnum respirârit, & vires aliquas recuperârit, quamvis ad prioris dignitatis fastigium nunquam pervenerit. Utroquè modo ad Romanum Pontificem facili negotio accommodari potest. Nam *si priori sensu* accipias, (qui quidem ridiculus satis est) constat, sæpenumero sub Papatu evenisse, ut imago quædam & loqui, & vivere visa fuerit, non quidem reverâ, sed ad apparentiam & opinionem hominum, fraude scilicet Monachorum, qui in statuas grandiores excavatas sese abdebant, & per illas loquebantur ad astantes, ita ut imago statux vivere videretur & loqui. Si autem *posteriori allegorico sensu* sumas, qui præsentis loci Apocalyptici vera est declaratio, quid obstat, quò minus assentiantur Papicolæ dicentes, imaginem prioris bestix, i. e. restauratum Imperium Romanum doctum iri à Papâ loqui, siquidem Pontifex Romanus tribuit ei statuta & ordinationes, suiq; Juris Canonici Leges cum Legibus Juris Civilis miscet & conjungit, quæ Leges erunt instar loquelæ bestix, è quâ colligetur, rediisse illam ad aliquam Imperii & Politix formam.

106. *Porro* & hic instat Becanus inquiens, *restaurare Imperium non esse miraculum, siquidem boni & mali id possint per industriam humanam. Tribui autem per illa verba AntiChristo ejusmodi miraculum, quod superet omnem naturam vim, & à solo DEO fieri possit.*

107. *Sed respon.* Committit Becanus hic turpiter petitionem principii, dum iterum pro confesso sumit, quod maximè probatione indiget. Simpliciter enim & impium & falsum est, AntiChristum ea miracula facturum, quæ solius Dei sint: talia enim miracula nusquam, neq; Papæ, neq; AntiChristo, neq; Diabolo, nec ulli alii tribuuntur in Scripturâ. Concludimus ergò & hoc gnorisma, ex eo ostendentes, Papam Romanum verè esse AntiChristum, siquidem miraculis & signis fallacibus se ostentat.

SEXTA NOTA

Avitiis & sceleribus AntiChristi

Quòd AntiChristus sit apostata, idololatra, hypocrita, avarus & Simoniacus.

108. Sexta Nota, ex quâ AntiChristum facili negotio agnosci posse Spiritus Sanctus prædicit, sumitur à vitiis & sceleribus, quæ in regno ipsius impunè prorsus grassatura prænunciat, cujusmodi sunt apostasia, idololatria, hypocrisis, fastus & superbia, scortatio, (de quibus vitiis duobus posterioribus hætenus dictum est) inexplebilis avaritia. Quæ vitia singula & universa, cum in regno Pontificio tam sint clara & perspicua, ut ea qui non videat, eum in ipsâ meridie cæcutire necessum sit, patet vel hinc, Pontificem Romanum optimo jure vocari AntiChristum Magnum, quippe qui non modò ipse scelerum plenissimus est: sed etiam eorundem fidele patrocinium & defensionem suscipit.

109. *Ac primò* quidem *ἐπιπορευσιαν* quod attinet, eam ceu signum infallibile exprimit Apostolus 2. Thessal. 2. v. 3, inquiens: Non adveniet DOMINUS, nisi prius

D

prius

prius venerit ἢ ἀνομοσία defectio à fide. Quid autem Apostolus per defectionem istam intellectum velit, verbis immediatè sequentibus mox ostendit, videlicet non quamvis defectionem: sed insignem à multis principalibus fidei salvificæ articulis, qualis defectio facta est tempore AntiChristi Romani, sub cuius regno à Christiana fide innumerabiles copix & hominum miriades defecerunt. Sic igitur & ex hac Notâ firmiter argumentamur:

AntiChristus deficiet à fide.

Papa Romanus defecit à fide.

Ergò Papa Romanus est AntiChristus.

110. *Minorem probamus, quia Papa Romanus non tantum nova sudindè dogmata finxit Scripturæ sacræ è diametro contraria: sed etiam multas veteres hæreses postliminò quas revocavit, adeò ut nullus fermè sit Religionis Christianæ articulus, à cuius veritate & puritate Papa Romanus cum suo Clero non defecerit, quemadmodum hoc abundè à nostratibus multis præclarissimis scriptis ad nauseam usq; ipsis ostensum est.*

111. *Sed Et contra hoc iterum insurgunt adversarij, negando simpliciter, Papam defecisse à fide: eam verò defectionem, de quâ, agit Apostolus, interpretantur politicè, de Romani Imperii dissipatione Et secessione populorum ac gentium ab eodem Imperio, de quâ etiam Daniel prædixerit cap. 7. v. ubi ait, Monarchiam hanc prius dissipandam esse, quàm D O M I N U S mundum adventu suo opprimat. Exindè pro Papâ suo ratiocinantur: AntiChristum demum post excidium Romani Imperii venturum esse; Jam verò, cum Imperium Romanum nondum planè dissolutum sit Et excisum, impossibile quoq; esse, Pontificem suum esse AntiChristum.*

112. Verum quid ad hoc argumentum responderi possit aut debeat, infra Capite secundo videbimus. Audiamus interim rationes adversariorum, quibus expressè negant, Papam Romanum à fide defecisse.

113. *Johannes Pistorius in suo libro, quem inscripsit Wegweiser vor die verführten Christen cap. 14. & Becanus nostrâ hâc atate Jesuitici agminis, penè præcipuus in suo libro de AntiChristo cap. 3, tria reponit, ad quæ sibi responderi postulat. Primum petit sibi ostendi tempus, quo scilicet tempore Papa defecerit? Deindè in quo fidei articulo? Tertiò, an eo tempore, quo Papa defecit à fide, remanserit aliqua Ecclesia visibilis in terris? Et quanam illa fuerit?*

114. Verum ut ad singula ordine respondeamus, ad primum dicimus, non opus esse, temporis articulos & momenta inquirere, quando & quo tempore Papa primum defecerit, modò ostendi possit, Papam à doctrinâ Christi & Apostolorum defecisse. Ut enim stultus & stolidus essetis, qui vel media nocte negare vellet esse tenebras, assignatâ hâc ratione, quòd præcisè ipsi non possit indicari, quo horæ momento diei & noctis separatio facta sit. Et ut ineptè faceret is, qui nostro hoc tempore negaret, Judæos defecisse, propterea, quòd strictè ostendi non possit, quo tempore & quis primum à veteri Synagogâ summorum Sacerdotum defecerit. Ita non minus stolidi sunt & inepti Pontificii, negantes, Papam à fide unquam defecisse, propterea, quòd exactè tempus demonstrari nequeat, quo temporis anno aut die defecerit; licet interim palpabiles errores ipsi demonstrare haud sit difficile.

115. *Ad alterum Quæritur dico, Papam non in uno, sed in quamplurimis articulis Christianæ doctrinæ defecisse. Id quod constat ex collatione doctrinæ C H R I-*

S T I L I A

STI in Scripturis propositæ, & dogmatum Papæ Romani in præcipuis Religionis Capitibus, quam & hîc ostendere minimè foret operosum, si modò instituti hujus ratio pateretur, neq; res per se ipsa loqueretur, & ab aliis hæcenus satis superq; esset demonstratum.

116. *Ad tertium dico, adversarios plus subsumere quàm par est. Non enim dicimus, quòd Papæ cum universâ Ecclesiâ defecerit; sic enim nulla remansisset Ecclesiâ: sed loquimur de maximâ parte Ecclesiæ. Quomodo verò, & quâ ratione sub Papatu Ecclesiâ aliqua manserit, & adhuc sit, de eo dictum est supra thesi 53.*

117. *Alterum scelus, quod AntiChristo Spiritus S. assignat, est idololatria quæ tribuitur ipsi, Dan. 11. v. 37. ubi dicitur, quòd præter verum Jehovaham culturus sit alium, quodq; in idololatriâ promovendâ nec auro nec argento, nec ulli rei preciosæ parceret, & hanc idolomaniam S. S. in Apocalypsi cap. 17. v. 4. fornicationis nomine indigitat, juxta vulgatissimum Scripturæ morem loquendi.*

118. *Viguisse autem & adhuc vigere sub Papatu summam idololatriam, patet experienciâ. Fingit enim Papa Romanus contra primum Decalogi præceptum Deos alienos, dum jubet adorari virginem Mariam, & alios sanctos defunctos, venerari imagines, sculprilia &c. Sicut & illa non postrema idolomania Pontificiæ species est, quòd salutis spes sub Papatu collocetur in bonis operibus, in idolo missæ, indulgentiis Pontificiis, Eleemosynis, peregrinationibus, castitate & paupertate spontaneâ, cucullis, veste Franciscanâ & consimilibus aliis. Undè iterum argumentamur:*

Quicumq; præter unicum verum Jehovaham colit idola, n̄ est AntiChristus.

Papa Romanus colit idola.

Ergò Papa Romanus est AntiChristus.

119. *Verùm Pontificii, ne aliquid in actum relinquant, hoc quoq; argumentum nefariè impugnant, sicut videre est in Opusc. Becani de AntiChristo cap. 8. qui hanc notam à Papa amoliturus dicit, distinguendam esse & limitandam hanc phrasin: siquidem AntiChristus non simpliciter sit futurus idololatra, sed etiam publicè oppugnaturus omnes Deos, & omnia idola. Solus enim, (inquit,) volet se adorari tanquam DEUM, privatim verò & occultè adoraturus est Diabolum, cum quo pactum inibit perpetuum, quòd velit eum adorare, si vicissim illius ope possit regnum & potentiam terrenam adipisci.*

120. *Sed respondeo, merum hoc esse figmentum cerebri humani, & facilius hoc dicit adversarius quàm probat. Fingunt enim tale quid Pontificii, eum saltem in finem, ut talem AntiChristum nobis depingant, qui nec venit in mundum, neq; est, neq; unquam venturus est. Nuspiam enim legitur de AntiChristo, quòd conceptis verbis DEUM oppugnaturus, Diabolum verò adoraturus & veneraturus sit.*

121. *Deindè quod addit, mendacium esse, Papam pro vero Deo colere id, quod non est Deus, ideò quòd in Papatu per horribilem ἀεὶ ἑὸς λατρείαν panis consecratus pro CHRISTO habeatur, & ut Deus quidem pronùs adoretur; siquidem non panem adorent, sed Christum in pane latentem; beatam verò Mariam & alios sanctos, non ut idola, nec ut DEUM, sed ut DEI amicos.*

122. *Respon. Cuculum hic suum coccyssimum ingeminare. Vetus enim hæc est cantilena Pontificorum, Scriptura verò talem modum sanctos colendi, & panem*

eucharisticum adorandi, siquidem CHRISTUS in pane lateat, non commo-
strat: sed simpliciter pronuciat, omne id idololatricum, quoquo modo aliquid ex-
tra Deum vel religiosè adoratur vel invocatur.

123. *Et ridiculus certè est* Becanus, quando eodem in loco dicit, ex hoc fundamen-
to nos ipsos peccare, & esse idololatrias, quòd DEUM colamus adeundo templum die Do-
minico, & EUCARISTIAS sacramentum ante tempus prandii sumendo. Colimus enim
DEUM audiendo verbum, & utendo Sacramentis ratione mandati: quòd autem
die Dominico id fiat, id facimus nudi ordinis causa, nec in illà temporis circum-
stantià peculiarem cultum ponimus; siquidem pro libertate nostrà Christianà alio
tempore & die fieri posset, qui DEO æquè gratus esset ac dies Dominicus. Proinde
malè facit adversarius, à rebus adiaphoris & mediis concludendo ad id, de quo ex-
pressum verbum & mandati & prohibitionis habemus.

124. *Tertium scelus est Hypocrisis.* Veniet enim AntiChristus in splendore fi-
ctæ sanctimonix, quo tanquam fascino hominum oculos perstringet, quam ob cau-
sam etiam tam splendido apparatu introducitur ab Evangelistâ, Apocal. 18. v. Ba-
bylon AntiChristiana, & AntiChristus ipse sedem illam occupans assimilatur be-
stia habenti duo cornua similia agni, quamvis interim loquatur ut Draco, quia sub
nomine Agni CHRISTI totum mysterium iniquitatis perageret.

125. Talem ὄψωνιον in Romano Pontifice esse, patet non tantum ex eo, quòd
omnes suas superstitiones etiam impiissimas, & in DEUM maximè blasphemias,
mysterii nomine venditet: sed etiam ex singulari ornatu & pelle ovinâ, quam cum
suo Clero induit, dum interim Draconis & Lupi voces emittit, veramq; Ecclesiam
miserrimè vastat & populatur.

126. *Neq; est, ut quis dicat, Papam vel ideò non esse hypocritam, siquidem verbis*
disertis se pronunciet servum servorum DEI, Candidè enim an hoc dicat vel non, ex
eo judicari potest, quòd etiam summis & potentissimis Monarchis sit infensissimus,
quos ex nimio fastu despicit, eosq; haud rarò per suos sicarios & veneficos sub præ-
textu Religionis Catholicæ è medio tollere studet, si modò ipsius libidini resistent.
Undè etiam literas indulgentiarum impertiri solet, & ab omni fide suo Magistra-
tui dato absolvere, quando aliquis suam ipsi spondet operam, quòd in gratiam &
honorem & commodum sedis Romanæ hunc vel illum Principem, vel aliam perso-
nam, velit è medio tollere.

127. *Quartum scelus est Simonia, sive avaritia inexplebilis,* quæ in Apocalypsi
sub typo nundinationis describitur, quam & Petrus attingit de AntiChristo ejusq;
gregalibus scribens, esse illos per avaritiam fictis sermonibus negociaturos: id verò
Papam Romanum cum suis Cardinalibus & universo ordine factitasse. hactenus,
& adhuc facere, patet ex historiâ indulgentiarum Papalium, & ex taxâ illâ pœni-
tentiariâ, quam D. Hunnius p. m. libro suo de indulgentiis & jubilæo Romani Pœ-
tificis præfationis loco præmisit.

128. *Præstendunt equidem Bellarminus & Jesuitæ alij pecunias ex indulgentiis*
collectas, non in Pontificem, nec in malum usum, sed ad pauperes pervenire, & Eleemo-
synas esse, quæ in subsidium egenorum colligantur.

129. Verum, veras Eleemosynas eas non esse, vel ex eo cuius patet ad oculum,
quòd omnis Eleemosyna, quæ Deo probatur, sit liberrimæ voluntatis. In eà enim
non taxa aliqua constituitur, quid & quantum quisq; debeat contribuere: sed li-
berri-

berrimum unicuique relinquitur, Quia autem Pontifex certam taxam præscribit, adeo ut sæpenumerò magnæ querelæ motæ fuerint in publicis conventibus, de pecuniis istis ex negociatione Papæ corrogatis, mirisque dolis & artificiis regna & provincias Christianas expilandi, cuius facilè patet ad oculos, quòd pecuniæ istæ veræ Eleemosynæ non sint, licet Jesuitæ eas hoc nomine vendant. Atque hæc etiam de sextâ Notâ

SEPTIMA NOTA

Ab operibus AntiChristi.

*Quod suos adaugeat gloriâ, eisq; certum characterem imprimat,
Christianos verò miserè persequatur.*

130. Inter alias Notas, quæ adhuc supersunt, septimo loco recensetur, quòd Antichristus suis sectatoribus non solum certum characterem imprimat: sed etiam eosdem correcturus & in obsequio detenturus sit, largâ præbendarum, divitiarum, thesaurorum, imò integrarum regionum & regnorum distributione, inter eos præfertim, qui fidelem præstabunt operam, in obfirmandâ sede AntiChristianæ suæ nequitiae. Sic enim Daniel vaticinatur, quòd his, qui muniant DEUM ipsius Maozim (per quem plerique tetrum & execrandum Missæ idolum intelligunt) multiplices gloriâ, & det eis potestatem in multis, & terram eis dividat gratuito. Contra verò crudelissimè sæviet in omnes eos, qui impiis illius edictis, placitis & dogmatibus parere noluerint; hinc enim in Apocalypsi Babylonica meretrix ebria scribitur de sanguine sanctorum, & de sanguine martyrum JESU. Hoc verò, quomodo in Pontificatu Romano impletum sit, & adhuc impleatur, ut eò evidentius pateat, singula ordine examinabimus.

131. *Ac primò quidem, characterem* quod attinet, scribitur de eo Apocal. 13. v. 16. Et faciet (scilicet Antichristus) omnes pusillos & magnos, & divites & pauperes, & liberos & servos, habere characterem in dexterâ manu suâ, aut in frontibus suis, & ne quid possit emere aut vendere, nisi qui habeat characterem, aut nomen bestiae, aut numerum nominis ejus, hinc sapientia est, qui habet intellectum, computet numerum bestiae: numerus enim hominis est, & numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

132. Jam verò, quòd sub Papatu talis character hominibus imprimatur, & quidem in fraudem unici illius charagmatis sanguine JESU CHRISTI nobis impressi in baptismo, certum est. *Notamus autem hoc characterem nihil aliud, quam obligationem ad regulas, leges & statuta Pontificia, quæ obligatio sub Papatu communis est, omnibus pusillis & magnis, divitibus & pauperibus, dominis & servis.*

133. Imprimatur verò diversimodè, vel in fronte, vel in manu, vel per chrisma, vel per unctionem, vel per juramentum fidelitatis & obedientiæ dexterâ manu præstitum, quo sine characterem etiam nemini sub Papatu conceditur emere aut vendere, i. e. nemini licet sacras celebrare Missas, & alia sacra peragere, nemini etiam præbendæ & officia publica conceduntur, nisi quis prius fictitio & exorcisato chrismate, ex oleo & balsamo ab Episcopo, non sine diabolicis execrationibus, & detestabili nominis divini abusu confecto, inunctus, in fronte characterem accepisset indelebilem, in animâ, uti Concilii Tridentini autores loquuntur, sess. 7. Can. 9. manuq; dextrâ in regulas Pontificias jurasset.

134. *Neq; verò ullius est ponderis & momenti, quod Bellarminus lib. 3. de Pont. Rom. cap. 11. & Becanus in suo opusc. de Antichr. cap. 10. objiciunt, & chrisma & juramentum obedientie Romano Pontifici factum fuisse jam usitata ante tempora Gregorij Magni. Quamvis enim non diffiteantur, chrisma esse ceremoniam priscam & antiquam, juramenta etiam fidelitatis tempore Gregorij M. inventa esse: nihilominus tamen ritus isti nituntur nudis traditionibus humanis, quæ cum postea superstitionibus aliis auctæ sint, à tempore Gregorij M. cœperunt esse, certissima Nota Antichristi. Et huc respexit Paulus 2. Thess. 2. v. 7. quando ait: Mysterium iniquitatis jam suo tempore non nihil operari cœpisse: quia autem ista iniquitas Imperio Romano nondum everfa in apertam lucem prorumpere non poterat, ideoq; collabente istâ Romani Imperii dignitate tandem vires suas plenariè exercere, & sic certissima Antichristi Nota fieri cœpit.*

135. *Ad reliqua, quæ ex eodem loco Apocalyptico v. 18. de nomine bestia, & numero nominis ejus, videlicet 666. afferuntur à Bellarmino lib. 3. de Pont. Rom. cap. 10. Dicimus equidem, esse numerum hominis, i. e. talem, qui ab homine supputari possit: sed quia idem Johannes addit, esse hîc sapientiam, i. e. magnum latens mysterium, adeoq; non exprimat idioma nominis, in quo numerus iste reperiatur, perperam faciunt Bellarminus & alij, quod sibi fingant proprium nomen & personale, & ex apicibus vocum corruptarum, aut nominum priorum hunc numerum investigare laborent, sicuti Bellarminus non dubitat d. l. ex nomine LUTHERI & Davidis Chytrai, item טאָזֶוּף hebraicis literis scripto: sed valdè ridiculè hunc numerum reddere, cum pari ratione ex nomine Bellarmini hebraicè scripto (si ita animi gratiâ ludere l' beat) idem numerus deduci possit: sed potiùs erit nomen appellativum ab adjuncto aliquo sumtum. Undè Irenæus lib. 5. adv. Hæreses, ex linguâ istâ sanctâ sui temporis conjecturas exponens tria nomina produxit, quorum singula habent aliquid animadversione digna.*

136. *Primum nomen est Ευαρθας, quod idem est ac pulcrè florens, quæ sanè vox statum regni Pontificii luculentissimè nobis depingit. Nonnè enim regnum Papale florentissimum est? sive ditionis amplitudinem, sive potestatis plenitudinem, sive opum immensitatem, sive honoris splendorem, sive laboris immunitatem & otii quietem, sive venerum dulcedinem & varietatem spectes, & quicquid insuper deliciarum & suavitatis universo hoc mundo continetur?*

137. *Alterum nomen est Τειρεν, nomen Solis, qui quasi idolum quoddam à græcis & barbaris adoratur. Cumq; Papa disertè in suis decretalibus Soli se comparet, tanquam luminari illi magno, qui Gigantèâ sua magnitudine columnas orbis terrarum, Reges & magnates confringere possit, & hoc nomen non incommodè ad Romanum Pontificem accommodaveris.*

138. *Tertium nomen est Λατίν, certæ gentis nomen, quæ conjectura rationem videtur habere manifestam & dilucidam è vaticinio Johannis ultrò profluentem, ut non dubitari possit, quin AntiChristus hoc ipso nomine dijudicandus sit. Notat enim AntiChristum futurum Latinum: jam verò, cum Ecclesia Romana & antiquitè dicatur Latina, & insuper omnes ritus & actiones ibidem Latino idiomate peragantur, Bibliisq; Latinis plus valoris & autoritatis tribuatur, quàm ipsismet fontibus Hebræis & Græcis, quis non crederet B. Johannem nomen AntiChristi à regno sumere voluisse, Latinum eum vocando, quemadmodum Anglus, Galus, Hispanus non semper proprio suo nomine vocantur: sed à suis quisq; regnis nomen obtinent.*

139. De-

139. Deinde, quòd Papa suos sectatores in obsequio servet, largâ præbendarum & beneficiorum distributione, patet ex eo, quòd Cardinales suos & Episcopos, qui ipsum venerantur, proq; ipso, tanquam pro aris & focis, voce calamoq; fortiter depugnant, ad id honoris fastigium evehat, ut jam Regibus & Principibus præferri velint, licet sæpenumerò ex infimâ fece hominum plebeorum genus suam deducant.

140. *Objicit quidem & hîc Bellarminus lib. 3. de Rom. Pont. cap. 21. ad Septimam demonstrat. Illyrici dicens: Scilicet valdè ditavit Johannem Eccium, Job. Cochlam Ruffensem, Latomum, Petrum à Soto, & alios tam multos doctissimos viros, qui cum dies & noctes laborarent, ut vestros furores comprimerent, ne obulum quidem unquam à Romano Pontifice acceperunt, quanquam neq; ipsi mercedem ab homine expectabant, qui pro DEI gloriâ potissimum laborabant.*

141. Sed respondeo, argumentum hoc procedere ex puris particularibus. Non enim sequitur, aliquos non dotavit Pontifex Romanus: Ergò nullos dotavit, & per consequens ei hæc Nota AntiChristiana tribui nequit; Daniel enim expressè fatetur, quòd non omnes ditaturus sit: *sed quos novit*, i. e. quos dignos judicabit, & suo instituto maximè idoneos ministros. Etsi igitur illi, quos nominat Bellarm. d. l. à Papâ non fuerint ditati: attamen constat, nullum ex ipsis tam pauperem fuisse quin ditior extiterit, quovis etiam fidelissimo apud nos Ecclesiæ Ministro.

142. Tertiò persecutiones quod attinet, notum est, & experientia quotidie comprobatur, tantas etiamnum adversus Christianos sub Papatu concitari persecutiones, ut Pontificii omnem humanitatem deposuisse, & feris ferocissimis ferociores esse videantur.

143. *Quamvis igitur Becanus cap. 12. & hanc Notam neget, inquiens, Papam non sanctos interficere: sed hæreticos duntaxat, quos interficere legibus divinis & humanis concessum est.*

144. Respondeo, non sufficere, ut nos hæreticos clamitet: sed ipsi hoc prius esse probandum, & nullius planè sunt ponderis & valoris argumenta, quæ adducit ex Exodo 32. v. 27. ubi Moses tria millia hominum propter idololatriam vituli Levitarum operâ interfici curat. Item Elia, qui 1. Reg. 18. v. 40. cessante Magistratû politico potestate extraordinariâ fungens, Sacerdotes Baalis interfecit, Item Jehu 2. Reg. 10. v. 1. qui à DOMINO delectus totam Achabi familiam propter idololatriam penitus excidit, & Sacerdotes Baalis ad unum trucidavit: nec non Matathia, qui quendam Judæum idolis sacrificantem interfecit, 1. Maccab. 2. v. 24.

145. Nam tum temporis peculiaris fuit ratio, & pertinent ista exempla ad præcepta Legum forensium in populo Judaico, quæ in N. T. nos minimè obligant, neq; etiam latius sunt extendenda, aliàs hoc absurdi sequeretur, quòd non tantum hæretici & hæresiarchæ: sed etiam omnes credentes, hæreticis & falsis opinionibus seducti, trucidandi essent. Nam in exemplis allatis & idololatræ & omnes non querentes DOMINUM Israël, interfici jubebantur, sine ullo vel ætatis vel sexûs discrimine: jam verò adversarii ipsi distinguunt, inter hæreticos, & illis credentes, ut illos tantum asperitati pœnæ subjiciendos judicent, hos verò excipiant.

146. *Ad reliqua, quæ addit, de crudelitate Novatorum, quos multos jam annos scribit, carceribus & flammis, & aliis inusitatis suppliciis in Catholicos Pontificios, in Angliâ, Holandîâ, Galliâ & alibi. Respondeo, in plerosq; sævitum, eosq; ad supplicia raptos esse non Religionis, sed Regionis, i. e. prodicionis & sedicionis causa.*

OCTA

OCTAVA NOTA

Ab AntiChristi revelatione & excidio,

Quod AntiChristus ultimis mundi temporibus revelatus, non nisi CHRISTI adventu abolendus sit.

147. Octava & ultima AntiChristi Nota est, quod ultimis mundi temporibus Spiritu oris CHRISTI, i. e. per ministerium Evangelii conficiendus, & toti mundo manifestandus sit, donec tandem Filius DEI in illustri suo ad-judicium adventu funditus illum excinet, & lucis suæ radiis ejus tenebras, i. e. impietatem, idolomaniam, blasphemias, haud aliter dissipabit, atq; Sol exorians nebulas densissimas dissipat & infrangit.

148. Quia verò & hæc Nota in Pontifice Romano jam clarissimè conspicitur; siquidem per prædicationem Evangelii virtute quidem DEI, operâ tamen & ministerio D. LUTHERI, tanquam insignis illius reformatoris, quem Johannes Apoc. 14. v. 7. vidisse scribit, tanquam Angelum volentem per medium cœli, habentem EVANGELIUM æternum, prædicati, ita detectus est mundo, ut non modò in multis privatorum hominum: sed etiam populorum cordibus rideatur. Quis, queso amplius cerebrum suum ita sibi fascinari patiatur, ut cum Pontificiis cœcuet, & alium sibi AntiChristum præter Romanum Pontificem imaginetur.

149. Proinde ex Notis hisce simul sumtis, indubitato & firmiter concludimus Caput hoc primum, afferentes, *Papam esse AntiChristum Magnum, quem tempore N. T. exoriturum Daniel Spiritu vaticinico, & post hunc CHRISTUS ipse, Paulus, Petrus & Johannes ex Spiritu sancto prænuñciârunt.*

CAPUT ALTERUM

ἀντιχριστὸν.

150. Absolutâ igitur disputationis hujus parte priori, operæ precium nos quoq; facturos esse existimamus, si ad examen descenderimus eorum argumentorum, quibus pro palliâdo errore suo Pontificii uti consueverunt. Illi autè, ut eò melius hanc suspicionem à suo Pontifice amoliantur, *negant simpliciter, AntiChristum etiamnum venisse*, ex quibus primas tenere videtur *Robertus Bellarminus*, qui lib. 3. de Pont. Rom. cap. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 9. hanc sententiam propugnat sex distinctis argumentis, quas breviter Colophonis loco subjiciemus & refutabimus.

151. *Primam igitur demonstrationem, quod nondum venerit AntiChristus, sumit ex primo signo antecedente, AntiChristum, Scriptura, inquit, testantur in toto mundo, prædicandum Evangelium, antequam veniat ultima persecutio, quæ excitabitur ab AntiChristo, Matth. 24. v. 14. Prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus. Ex hoc principio talem nobis demonstrationem formare videtur:*

Antequam veniet AntiChristus, prædicabitur Evangelium in toto orbe.

Sed nondum prædicatum est nostro hoc tempore Evangelium in toto orbe.

Ergò AntiChristus nondum venit.

152. Verùm respondeo, & majorem & minorem laborare. Major enim & ejus probatio, si strictè volumus agere, & seriem verborum respicere, propriè non loquitur de ea prædicatione quæ adventum CHRISTI præcessura erat: sed maxime
de eâ

de eâ, quæ præcedere debebat tempus vastationis templi Hierosolymitani, quemadmodum ex ipso contextu manifestè liquet. Sed posito, adversariis hoc concedatur: parum tamen aut nihil exindè concludent, cum ipsa *Minor* propositio manifestè sit falsa. Prædicatum enim esse Evangelium jam tum, cum Apostoli adhuc viverent, in toto mundo, testem habemus omni exceptione majorem ipsum Apostolum in Epistola Coloss. 1. v. 6. & 23. dicentem: suo tempore jam tum prædicatum esse Evangelium apud universam creaturam, quæ sub cælo sit. Et ut de eâ prædicatione, tempore Apostolorum factâ, nihil dicamus, nonnè quæso ipsos adversarios fateri oportet, à tempore LUTHERI præsertim, doctrinam EVANGELII, partim per ipsum, partim per ejus successores in Christianum orbem ita sparsam esse, ut nullus sit fermè angulus orbis Christiani, in quem non fama doctrinæ Evangelii per LUTHERUM repurgatæ, dimanaverit, etiam ad illas Ecclesias, quæ tamen Pontificem pro capite suo non agnoscunt.

153. *Neg. est quòd adversarij regeant, 1. doctrinam Evangelij nunquam omnib9 omnium temporum & locorum hominibus prædicatam fuisse; illud enim fit per accidens, propter contemptum & ingratitude vel propriam, vel superiorum seculorum, ut alibi hoc ostenditur. 2. Doctrinam Evangelij nunquam fuisse ab omnibus populis orbis receptam: CHRISTUS enim non dicit, Evangelium receptum iri ab omnibus, sed prædicatum in toto mundo omnibus gentibus, idq; in testimonium ipsis, ut juxta dictum Apostoli sint inexcusabiles.*

154. *Alteram demonstrationem, quâ probare vult Bellarminus lib. 3. cap. 5. AntiChristum nondum venisse, sumitur ab omnimodâ Romani Imperii desolatione, quæ desolatio, cum nondum facta sit aut venerit, concludit AntiChristum quoq; non venisse.*

155. *Sed respon. & hoc argumentum falsitate laborare, tum in Majore, tum in Minore. Majorem eam simpliciter negamus, utpote quæ nullum habet fundamentum in Scripturâ. Nam locus ille 2. Thess. 2. v. 3. non loquitur de Romani Imperii desolatione aut cessatione, utpote cujus in toto isto capite ne verbulo quidem sit mentio: Verùm cum verba intelligenda sint secundû subjectam materiam, quæ tractatur, & Paulus de defectione à fide ultimis temporibus, adveniente AntiChristo, futura, ut ex toto contextu patet, loquatur, nihil planè roboris in hoc argumento inveniet adversarius. Ad locum Apocalypseos quid respondendum sit, patet ex iis quæ supra diximus.*

156. *Ad Minorem respondeo per concessionem, asserens, opus omninò fuisse, aliquâ Romani Imperii dissipatione ante revelationem AntiChristi. Absq; illâ enim si fuisset, AntiChristus Romanus nunquam ad id dignitatis fastigium potuisset emergere: verùm perperam facit Bellarminus & ejus asseclæ, qui de totali & omnimodâ dissipatione hoc accipiunt. Nuspiam enim in Scripturis legitur, quòd Romanum Imperium prorsus debeat everti ante exorientem AntiChristum: sed contrarium potius Daniel expressè vaticinatur, dum Monarchiam istam (licet infirmis pedibus stantem) ad mundi usq; finem duraturam pronunciat.*

157. *Tertiam demonstrationem explicare conatur cap. 6. Bellarminus ex adventu Henoch & Elie, qui adhuc vivunt & ad hoc, (inquit,) vivunt, ut venienti AntiChristo se opponant, & conservent electos in fide Christi, & tandem Judæos convertant: quod tamen certum est, nondum esse impletum.*

158. *Verùm si unquam fabulatur Bellarminus, certè hîc nil nisi fumos vendit.*

E

Nam

Nam dictum *Malachia* quod attinet, ex cap. 4. de adventu Eliæ, illud complementum suum sortitum est in Johanne Baptistâ, testè Angelo Luc. I. v. 17. & CHRISTO Matth. II. v. 10. & cap. 17. v. 11. ubi Christus disertis verbis fatetur, Heliam jam venisse, v. 12. & 13. i. e. Johannem. Ad alterum dictum quod attinet *Ecclesiast.* 44 quo fabulam hanc stabilire conatur *Bellarminus*, Respond. Nihil ibi vel de AntiChristo, vel de hujus tempore ac regno agi: sed locum esse obscurum præsertim in Latinâ versione; sensum tamen hunc gignere, quòd exemplo isto Henochi speculum nobis proponere voluerit DOMINUS emendandi vitam & piè sancteque vivendi, id quod pœnitentiæ nomine innuitur. In tertio loco ex Apocalip. 11. de duobus testibus simpliciter petit principium: siquidem Apostolus mentionem tantùm facit duorum testium, ne verbulo autem Eliæ aut Enochi meminit. Dicimus igitur, per illos ipsos intelligi quosvis fideles & acerrimos regni Christi defensores, de quibus pronunciat Johannes, eos fore occisum à bestia. Jam verò absurdum est dicere, Enochum & Eliam personaliter redituros esse, ut occidantur, siquidem impossibile est eos occidi, qui corpora obtinent glorificata, quæ nullis ampliùs subjecta sunt mutationibus, nedum morti.

159. *Quartam demonstrationem sumit Bellarminus cap. 7. ex eo, quod certum sit, AntiChristi persecutionem fore gravissimam & notissimam, ita ut cessent omnes publicæ Religionis ceremonia, sacrificia: hac verò, cum nondum videamus, colligit inde AntiChristum quoque non venisse.*

160. *Respond.* Concedimus i. quidem Bellarmino, persecutiones magnas easque gravissimas futuras esse tempore AntiChristi: sed in eo vehementer errat, quod subsumit, cessaturas esse ideò omnes prorsus ceremonias, & omnia pietatis exercitia. Colligitur enim hoc exindè sine omni ratione, & absque omni fundamento. *Locum Danielis* quod attinet, de jugi sacrificio, loquitur is de Antiocho, qui Leviticum illud sacrificium Num. 24. præceptum aliquandiu abrogaturus erat.

161. *Si autem insent adversarij, Antiochum istum fuisse typum AntiChristi N. T. tempore exoriturj Respond.* Typicè hoc ad Papam facili negotio posse accommodari, quatenus videlicet is sacrificium illud semel in arâ crucis à CHRISTO præstitum, per versis suis dogmatibus corrumpere, ejusque efficaciam enervare non veretur, substituens ejus loco aliud sacrificium, nempe Missam, & ascribens ei omnem vim nostræ salutis: quæ tamen non nisi in unico cruento sacrificio crucis CHRISTI fundata est.

162. *Quintam demonstrationem sumit Bellarminus cap. 8. à duratione AntiChristi, AntiChristus, inquit, non regnabit, nisi tres annos cum dimidio. At Papa jam regnabit spiritualiter plus quam M. D. annis, nec potest assignari ullus Pontifex, qui sit habitus pro AntiChristo, qui præcisè regnaverit tribus annis cum medio. Non igitur venit AntiChristus, & proindè nec Papa AntiChristus est*

163. *Verùm resp.* Antecedens simpliciter esse falsum, quod licet *Bellarmin.* ex Apocal. cap 12. probare conetur, ubi dicitur AntiChristus duraturus per tempus, per tempora, & in dimidium temporis: dubium tamen non immeritò est, an per illud tempus & tempora intelligendi sint tres anni cum medio. Somnium procul dubio est, in gratiam sedis Romanæ ex conjecturis quorundam Patrum excogitatum, ut Notas AntiChristi, quas Spiritus sanctus ipsi inussit, vel planè deleat, vel saltem obducatur, ne is in lucem protractus pro AntiChristo ab omnibus agnoscat, sed

ad huc

adhuc aliquandiu latere possit. De autoritatibus verò nonnullorum *PATRUM*, quos adducit Bellarminus, quid sentiendum sit, ex supra allatis clarum est.

164. *Sextam & ultimam demonstrationem, quâ probare nititur, Antichristum nondum venisse, sumit Bellarminus cap. 9. ex ultimo signo consequente Antichristum, quod erit mundi consummatio. Nam Antichristi adventus erit paulò ante finem mundi: Ergò, inquit, si Antichristus jam dudum venisset, deberet mundus jam dudum esse finitus, Dan 7.*

165. Sed *resp.* falsum esse & hoc Bellarmini dogma de AntiChristo, id quod vel inde patet, quòd Apostolus 2. Thess. 2. v. 7. suo tempore jam operari mysterium iniquitatis affirmat. Et Johânes 1. cap. 4. dicit Antichristum jam venisse. Nec obstat, quòd Antichristus dicitur venturus *tempore novissimo*. Uti supra enim dictum est, tempus novissimum vocatur in Scripturâ ultima pars temporum mundi, à *C H R I S T O* in carnem exhibitò, ad finem usq; seculi, 1. Joh. 2. v. 18. Locus Dan. 7. & Apocal. 20. à *Bellarmino* adductus, minimè exponi debent de Antichristi regni constituendi tempore: sed potius de ipsius detectione. *Hæc sunt argumenta illa primaria, quibus probare vult Bellarminus, Antichristum nondum venisse.*

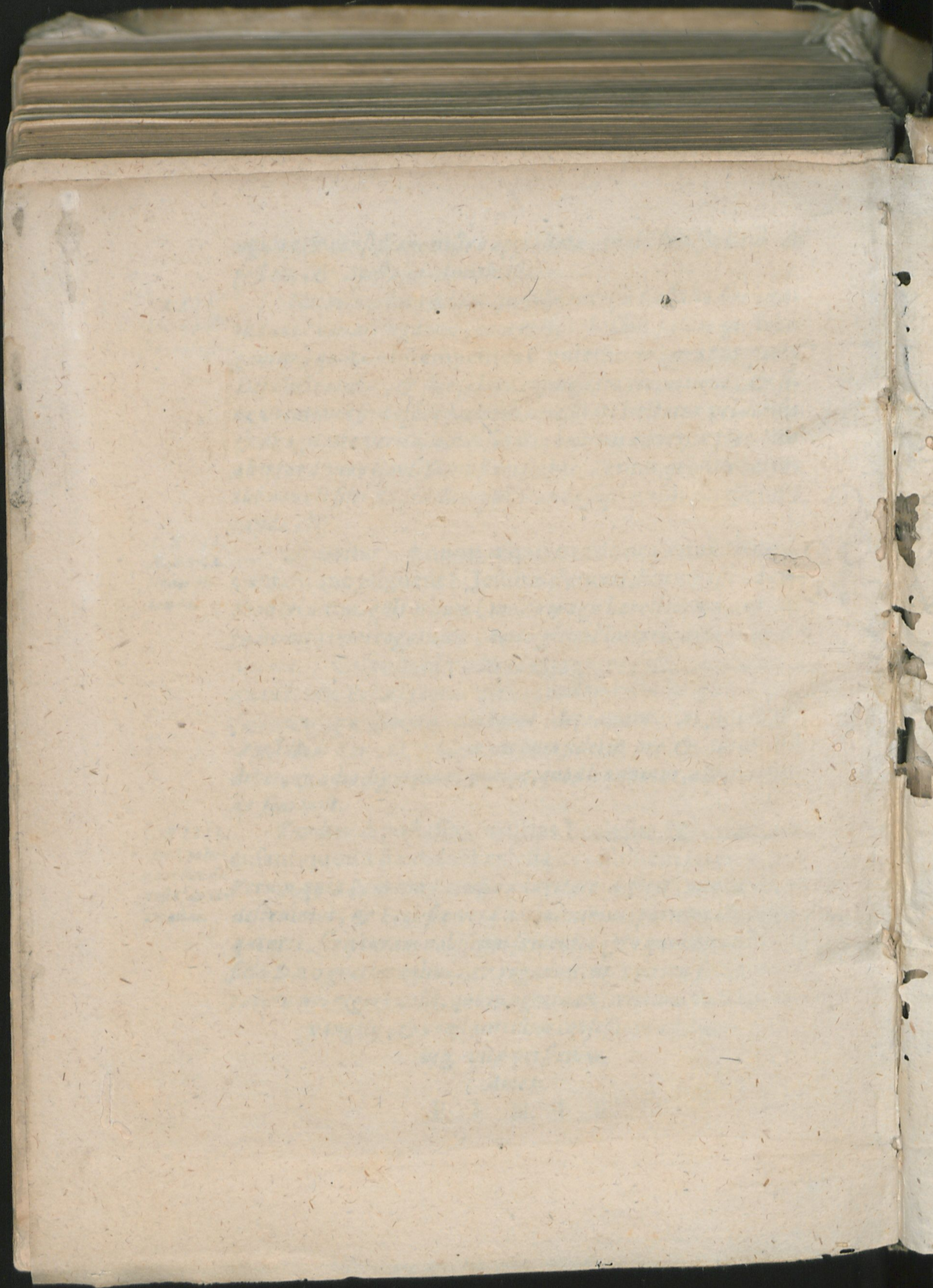
166. His ultimo loco adjungimus *fabulam illam de Antichristo ex tribu Dan oriundo, quam etiam Bellarminus probabilem esse dicit. lib. 3. de Pont. Rom. cap. 12.* Hæc enim, licet ex *Patrum* conjecturis, quas de Antichristo conceperant, cum adhuc (ut verbis Danielis utamur) clausa essent & obsignata ista vaticinia, orta sit: quia tamen *Patres ipsi non dissimularunt, se tantum suas proferre opiniones, nec defendere pro certis & indubiis, ineptè faciunt Romanenses, quòd ex iis certum dogma stabiliri laborent, Patrumq; conjecturas pro certis pronuntiatis vendere non verentur.*

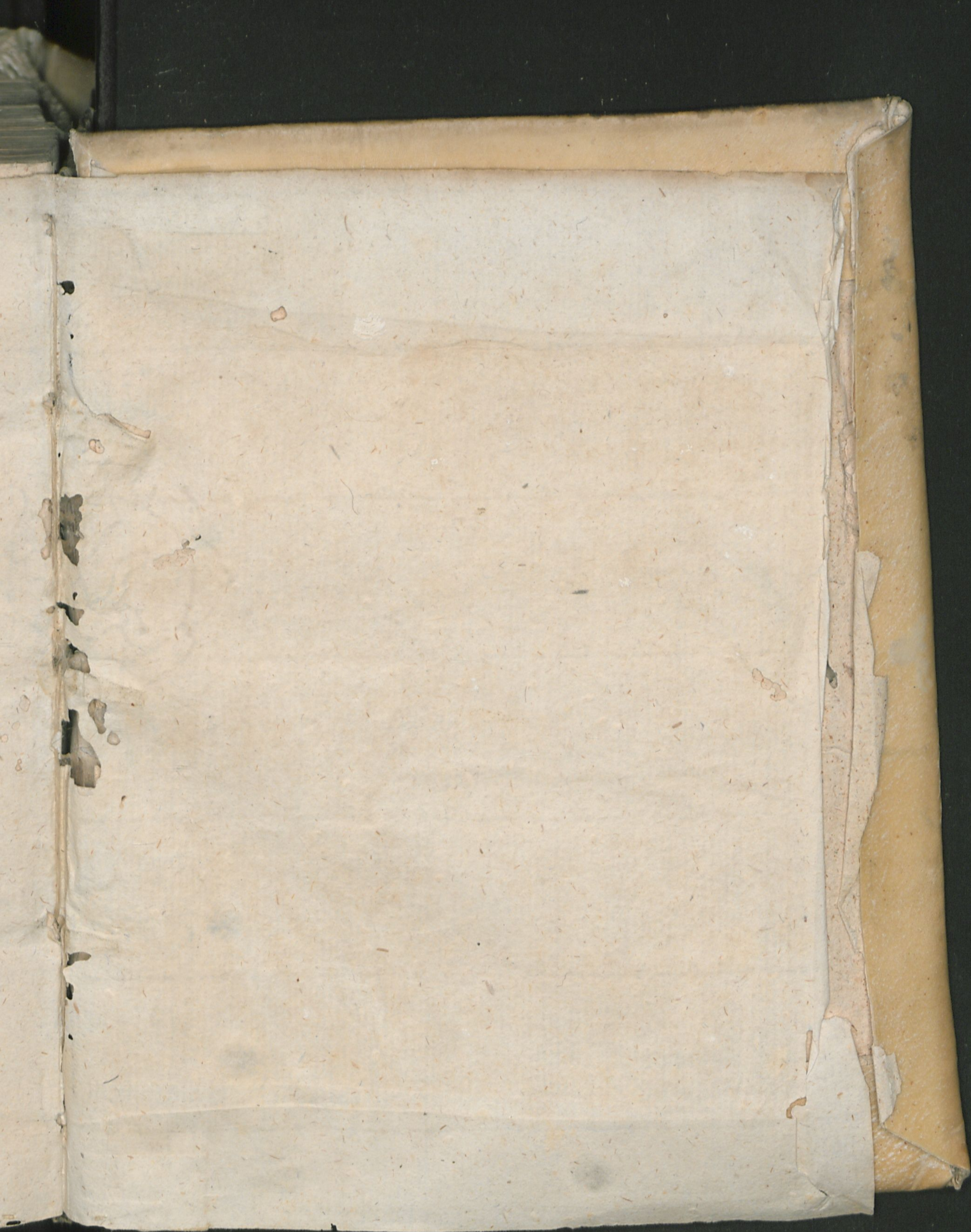
167. *Nec quicquam juvat Bellarminum locus Gen. 49. & Jerem. 8. ubi dicitur de Dan, quòd sit futurus coluber in viâ.* Aliud enim est dicere; Dan colubrum fore, aliud verò Antichristum venturum ex tribu Dan. Prius libenter largimur; posterius verò, ne levissimâ quidem consequentiæ ratione probare poterit adversarius. Proindè iterum concludimus & caput hoc posterius, asserentes, ineptè facere Romanenses, quòd suas nugas pro meris & veris demonstrationibus venditent, idq; citra ullum prorsus Scripturæ testimonium, eum duntaxat in finem, ut hisce fabulis in expectationem alterius Antichristi erecti, homines Papam Romanum pro vero Antichristo non agnoscant.

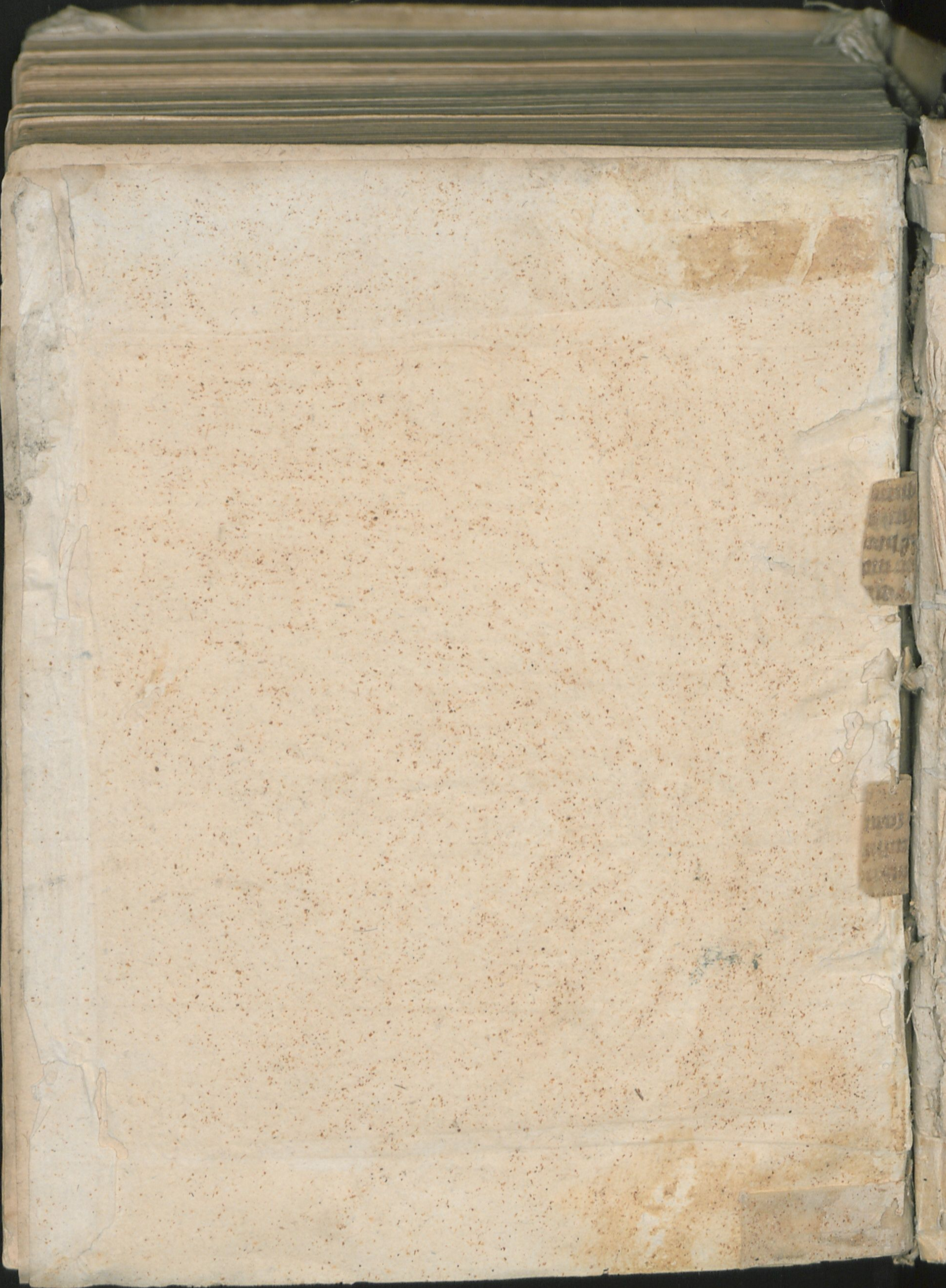
D E O sit laus & gloria, quòd filium hunc peccati ac perditionis nobis revelarit ultimis hisce temporibus, per puram doctrinam EVANGELII prædicationem, quam puritatem, ut in posterum etiam conservet, neq; vel nos, posterosq; nostros, in pristinas errorum tenebras absorberi, vel semel accensam veritatis lucem, ullis corruptelis obnubilare sinat, unice precamur.

F I N I S.

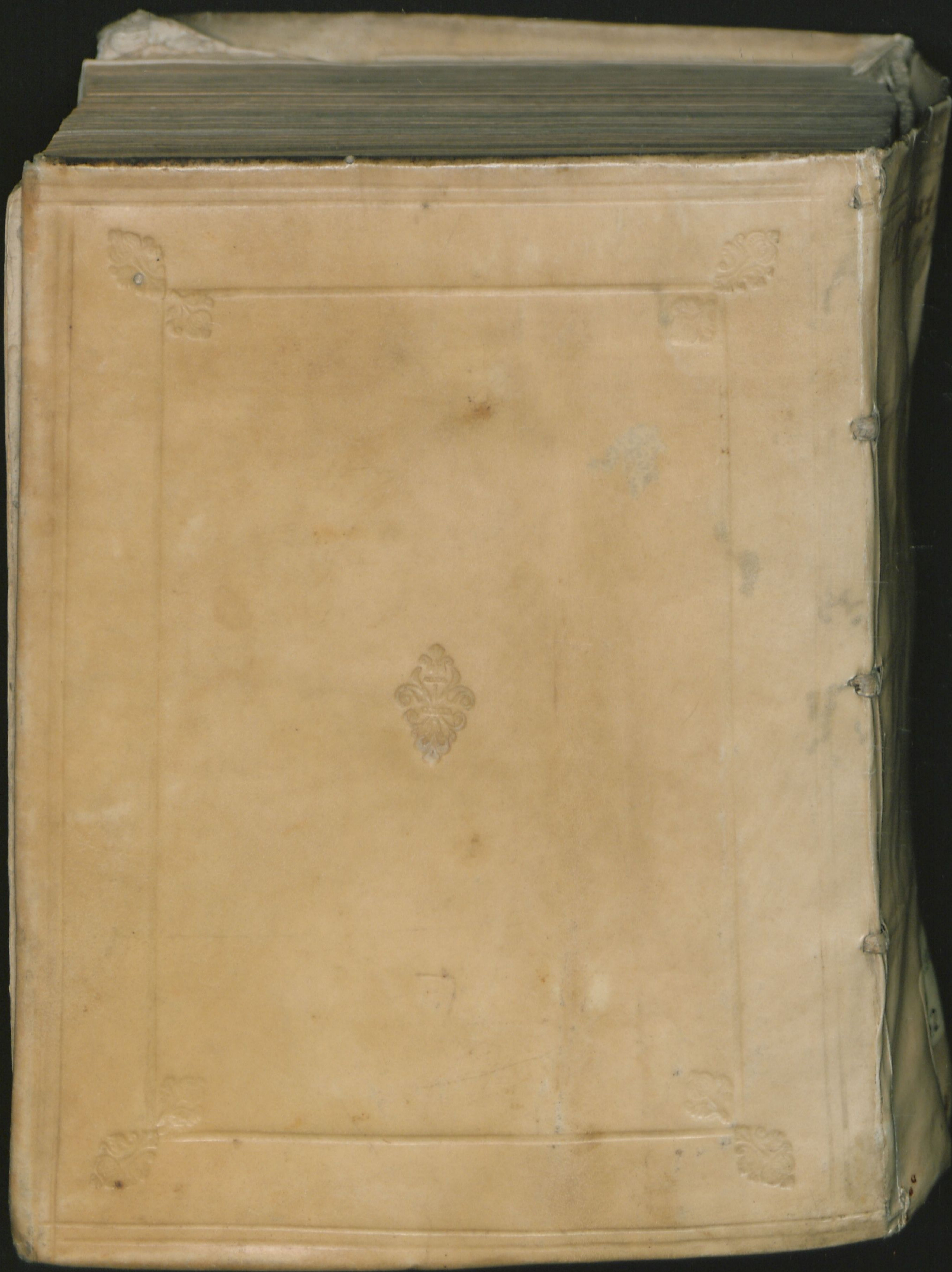

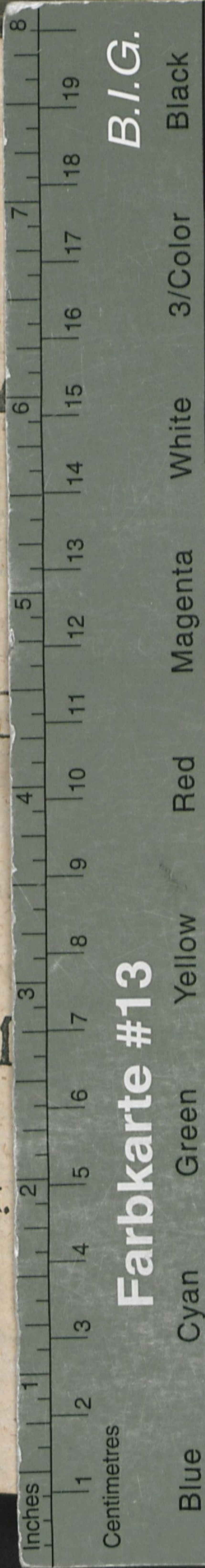

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

gica

IV.

ia, in loco

HRI.

ema

r ille homo,

o,

re docente

ienfi

1619.

ENRICHIO,

D. Nicol. ibid.

ipsiensi, S S. Theol,

ANCKISCH.

